

20 anys de Primavera Fotogràfica

Gabinet Tècnic
Manel Verdú i Martí
Desembre 2003

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Sumari

Introducció.....	1
1. La història de la Primavera fotogràfica: orígens, objectius i evolució.....	2
2. La Primavera fotogràfica en xifres: exposicions, distribució territorial i espais d'exposició.....	6
3. Les aportacions del Departament de Cultura i el patrocini a la Primavera fotogràfica.....	20
4. El Festival de la Llum: un projecte per aglutinar els festivals de fotografia.....	33
5. Bibliografia i altres fonts.....	43

Introducció

Aquest document, encàrrec del Gabinet Tècnic del Departament de Cultura, ofereix una presentació de l'activitat de la Primavera fotogràfica de Catalunya, la biennal internacional de fotografia promoguda pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (Àrea d'Arts Visuals de la Direcció General de Promoció Cultural). La primera edició va ser el 1982. El 2002 va fer el vintè aniversari amb l'onzena edició. El document presenta la Primavera fotogràfica en el context dels seus orígens i mostra dades relatives al desenvolupament de la seva gestió i de les exposicions organitzades.

El naixement de la Primavera fotogràfica no es pot entendre sense el context que envoltava l'àmbit de la fotografia artística en el marc cultural de Catalunya de principis dels anys 80. Per això, el primer punt del document ofereix el punt de partida de la fotografia artística i les idees que des del sector es pretenien impulsar perquè fos reconeguda com a part de la cultura catalana. A partir d'aquí, s'explica el sorgiment i l'orientació de la Primavera fotogràfica com a part de la política cultural envers la fotografia d'autor, adoptada, en aquell moment, per la Direcció General d'Arts Plàstiques i Literàries del Departament de Cultura.

El segon punt presenta les dades més rellevants de l'activitat dins el marc de la Primavera fotogràfica, principalment sobre les exposicions organitzades. A través de l'explotació dels catàlegs de la Primavera fotogràfica a Catalunya, s'han construït evolucions de dades referents, principalment, a les exposicions organitzades i als espais d'exposició que hi han participat. Es quantifica la distribució al territori, les dades d'acord amb la tipologia d'espais expositius, segons l'ús habitual de l'espai i la seva titularitat (pública, privada o sense finalitat de lucre). Les dades ofereixen una perspectiva que comprèn les onze edicions del festival.

El segon punt exposa les dades pressupostàries de l'aportació del Departament de Cultura a la Primavera fotogràfica en tant que organitzador del festival. Les dades no inclouen ni les despeses de local ni els consums i per tant, són una estimació a la baixa. Aquesta fet respon, d'una banda, a la diversitat d'unitats del Departament de Cultura que es fan càrrec de despeses corresponents als costos esmentats i, d'altra banda, al desconeixement d'alguns imports assumits directament pels patrocinadors, i que en alguns casos poden tenir un pes significatiu.

Finalment, per concloure l'estudi, s'hi inclouen alguns apunts sobre els principals festivals internacionals de fotografia que s'organitzen actualment i sobre l'intent d'aglutinar-los tots en un recorregut internacional de festivals de fotografia, sota la denominació del Festival de la Llum (Festival of Light).

1. La història de la Primavera fotogràfica: orígens, objectius i evolució

Els primers moviments de reivindicació d'una política cultural de promoció de la fotografia es van produir paral·lelament a les primeres reivindicacions culturals un cop acabada la dictadura franquista. Durant els anys 1975 i 1976 es va fer el Congrés de Cultura Catalana; no s'hi va considerar la fotografia com a fet cultural. Això va fer que, paral·lelament, sorgís, en determinats col·lectius, la iniciativa d'organitzar unes jornades per elaborar un llibre blanc de la fotografia a Catalunya.

L'any 1980 es van fer, a la Fundació Joan Miró de Barcelona, les primeres Jornades Catalanes de Fotografia. Durant aquestes jornades es van fer ponències, recollides en un dossier¹, preparades per grups integrats per persones dels diferents àmbits de la fotografia (fotògrafs, galeristes, professors, crítics, etc.). Les Jornades pretenien fer un repàs de l'estat de la fotografia a Catalunya: van plantejar possibles vies de desenvolupament i van cridar l'atenció de les institucions públiques sobre la necessitat d'iniciar una política d'actuació per la recuperació, la conservació, la difusió i l'estudi del patrimoni fotogràfic.

L'aparició d'aquest document permet fer un diagnòstic de la situació de la fotografia a Catalunya en els moments previs de la primera edició de la Primavera fotogràfica, emparada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (en aquells moments, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació).

Talment com les Jornades catalanes de fotografia, la Primavera fotogràfica tingué l'origen en un conjunt d'iniciatives privades, d'autors, galeries i altres institucions interessades a donar un impuls a la promoció de la fotografia d'autor com a fet cultural. L'objectiu principal d'aquests era alliberar la disciplina fotogràfica de l'*amateurisme* que l'envoltava, donant-li rellevància com a disciplina artística. Aquestes iniciatives privades es van convertir en l'organització d'un conjunt d'exposicions de fotografia que necessitaven ser visibles per despertar l'interès del públic. Inicialment, el conjunt d'actors que van emprendre la iniciativa van fer una sol·licitud al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, de suport econòmic per publicar un catàleg que aglutinés totes les exposicions. Aquesta sol·licitud es va transformar en un intent, per part del mateix Departament de Cultura, de cohesionar aquests esforços dispersos en un festival de fotografia organitzat sota el seu impuls.

---

¹ *Jornades Catalanes de Fotografia. Dossier*. Sant Cugat del Vallès: E. R., 1981.

Així, Albert Manent, Director General d'Arts Plàstiques i Literàries del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya el 1982, obria el catàleg de debut de la Primavera fotogràfica amb les paraules² següents:

“Un grup de fotògrafs, de galeries i de centres culturals relacionats amb el món de la imatge ens va presentar un projecte per a la promoció del mitjà expressiu fotogràfic. No es tractava tant de muntar una sèrie d'exposicions després d'una selecció sistemàtica, com d'aprofitar una sèrie de coincidències i de donar cohesió a alguns esforços aïllats”.

L'objectiu que es va plantejar en un primer moment va ser la coordinació d'un conjunt d'iniciatives disperses per oferir una mostra de fotografia que tenia els seus precedents més immediats en el Mois de la Photo de París (que va fer la seva primera edició el 1980) o, també, Venezia – La Fotografia 1979 (en el marc de la biennial de Venècia). Per tant, els inicis de la Primavera fotogràfica es plantegen en termes de promoure i difondre un mitjà cultural que, fins llavors, patia certes dificultats a Catalunya. La continuïtat del festival doncs, s'entenia com una manera per progressar en la normalització cultural de la fotografia catalana.

Cal precisar que la primera edició del festival es va anomenar “Primavera fotogràfica a Barcelona 1982”. Aquesta denominació va respondre al fet que, inicialment, la gran majoria de les exposicions es van organitzar a Barcelona ciutat (només Terrassa i Martorell van acollir altres exposicions, a banda de Barcelona). Malgrat això, a partir de la segona edició el festival es va passar a denominar “Primavera fotogràfica a Catalunya” fins a l'any 1988 en què va quedar senzillament com a Primavera fotogràfica. Això responia a una voluntat de distribuir territorialment el festival a tot Catalunya. Aquest objectiu s'ha satisfet progressivament amb el pas de les successives edicions.

La presentació d'exposicions en un nombre creixent de poblacions de Catalunya ha relectit la intenció d'incorporar a la Primavera fotogràfica un component de servei públic, ja que un objectiu subjacent al festival ha estat intentar facilitar l'accés a la fotografia com a mitjà cultural al major nombre de persones possible. Aquest ha estat un dels motius pels quals s'ha inclòs la variable de la distribució territorial en l'anàlisi de dades sobre el festival. Un altre dels motius ha estat el fet que la vertebració d'un festival caracteritzat per aquest abast territorial ha estat un element que molts pocs festivals internacionals de fotografia s'han plantejat.

Això es deu, principalment, a dos possibles motius. El primer es dona quan l'entitat organitzadora no forma part de l'administració pública, de manera que els objectius que es planteja són més de caràcter comercial que de servei públic. Per exemple, el cas més clar és el de PhotoEspaña, festival organitzat per La Fábrica, una empresa privada de gestió cultural, que concentra totes les

---

² *Primavera fotogràfica a Barcelona 1982*. Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 1982. Pàgina 5.

seves activitats a Madrid. El segon motiu es dona en el casos en què l'entitat organitzadora, tot i ser un organisme de l'Administració pública, té un àmbit d'actuació local, contràriament a la Primavera fotogràfica. Una excepció a aquesta consideració és els Encontros da Imagem de Braga (Portugal), un festival que té el suport del Ministeri de Cultura portuguès i que organitza exposicions a quatre ciutats: Braga, Guimarães, Famalicão i Porto (els ajuntaments de les tres primeres ciutats també han donat suport a l'última edició del festival).

En la segona edició de la Primavera fotogràfica, el 1984, la intenció de promoure les exposicions per tot el territori català va anar acompanyada d'una voluntat de consolidació del festival, ja que es considerava, *“una iniciativa fonamental per apropar el públic en general al fet fotogràfic”*, incloent-hi tot un ventall d'especialitats fotogràfiques com *“el foto-periodisme, la fotografia editorial, la fotografia científica, la documental, la comercial, la publicitària, la historiogràfica, l'experimental, la d'autor, etc.”*. Gràcies a l'acceptació que va tenir entre el públic la primera edició, la consolidació i la restructuració dels recursos humans i econòmics es configuraven com la via per *“transformar la Primavera fotogràfica en una de les manifestacions més importants de la fotografia contemporània a nivell internacional”*³. Es van establir, doncs, les bases per convertir la Primavera fotogràfica en un festival de referència a nivell internacional, al costat del Mois de la Photo de París.

A partir d'aquest moment, la sensibilització del gran públic davant la fotografia es va configurar com un dels principals objectius del certamen com a servei públic cultural. L'assoliment d'un cert grau de projecció pública va ser considerat, a partir de l'edició del 1986, un acostament a la maduresa del festival. Progressivament, es van anar considerant la preocupació per la incorporació de les noves tecnologies aplicades a la fotografia. Però el més important va ser la voluntat, de combinar la memòria històrica amb la fotografia actual. Aquest és un punt de notable importància, en tant que el patrimoni fotogràfic va adquirir de forma progressiva un considerable pes entre les exposicions incloses en la Primavera fotogràfica.

Paral·lelament a l'evolució de la valoració del patrimoni fotogràfic, s'assumia la responsabilitat del festival en un context caracteritzat per la mancança d'espais expositius de fotografia que tinguessin una activitat continuada en el temps. La voluntat de consolidar plenament la Primavera fotogràfica va fer que, en les edicions del 1988 i 1990, es treballés per projectar el festival a nivell nacional i internacional, i es diversifiqués l'oferta d'activitats que incloïa el festival, a banda de les exposicions incloses en el catàleg: tallers de treball, el Fòrum fotogràfic, la Mostra i el Premi del Llibre i del Catàleg fotogràfic, l'Acte Commemoratiu de la primera fotografia de l'estat, conferències i cinema.

---

³ *Primavera fotogràfica a Catalunya 1984*. Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1984. Pàgines 4-5. Les cites corresponen a la introducció del catàleg, elaborada per Miquel Porter Moix, Cap del Servei de Cinematografia, i Daniel Giralt-Miracle, Cap del Servei d'Arts Plàstiques.

La inauguració del Centre d'Art Santa Mònica va permetre, a partir de l'edició del 1990, oferir un espai expositiu públic directament vinculat a l'organització de la Primavera fotogràfica en el període en què es feia el festival: el 1990 s'hi va mostrar una exposició i, a partir de l'edició del 1992, sempre se n'hi han mostrat dues. Aquest fet, al mateix temps, ha produït que l'organització de la Primavera fotogràfica hagués d'assumir les despeses derivades de l'organització d'aquestes exposicions.

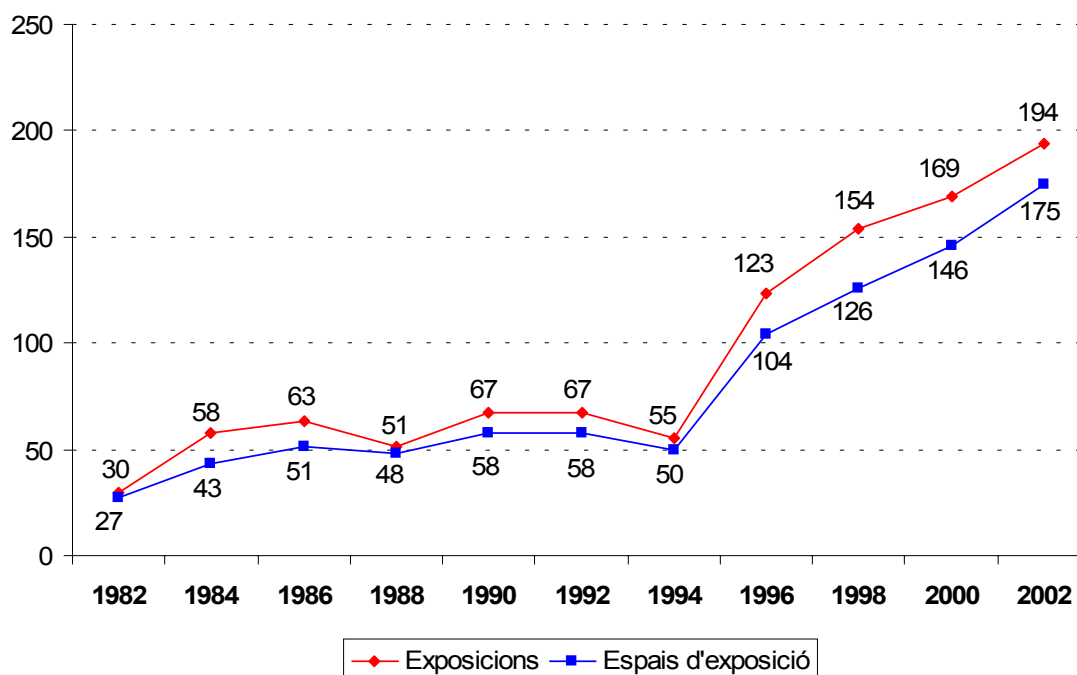
El moment clau en què el l'apartat de Patrimoni adquirí una major rellevància va ser l'edició del 1994. A partir d'aquell moment, i un cop la consolidació del festival a nivell nacional i internacional ja era un fet, els objectius de recuperació patrimonial es van erigir en un dels puntals de la Primavera fotogràfica a Catalunya. D'una banda, les exposicions que mostraven el patrimoni fotogràfic van configurar-se com una part important i creixent del programa del festival. D'altra banda, i dins del marc del festival del 1994, es va debatre l'esborrany del *Llibre blanc del Patrimoni fotogràfic*, que es va publicar el 1996. L'objectiu d'aquest document era establir l'estat de la qüestió, pel que fa a la fotografia que es troba als arxius d'imatges i altres fonts fotogràfics públics i privats, i a la fotografia d'autor. Amb això es pretenia conèixer l'abast del patrimoni fotogràfic i, al mateix temps, les mancances i els problemes més rellevants. També es consideraven altres aspectes com l'estudi i difusió del patrimoni fotogràfic, les ajudes a la investigació i a la creació contemporània, les eines per la conservació i la restauració, els aspectes legals i la projecció de la fotografia en el mercat de l'art.

A partir d'aquest moment, la consolidació del festival s'ha reflectit en les seves xifres d'activitat. En l'edició del 1996 hi va haver un salt quantitatiu important: es va duplicar el nombre d'exposicions organitzades, d'espais d'exposició i d'autors que exposaven en el marc del festival. L'evolució creixent de les seves xifres ha estat sostinguda fins l'edició del 2002, en què s'han organitzat 194 exposicions a 175 espais d'exposició i que han exhibit obres de 441 autors.

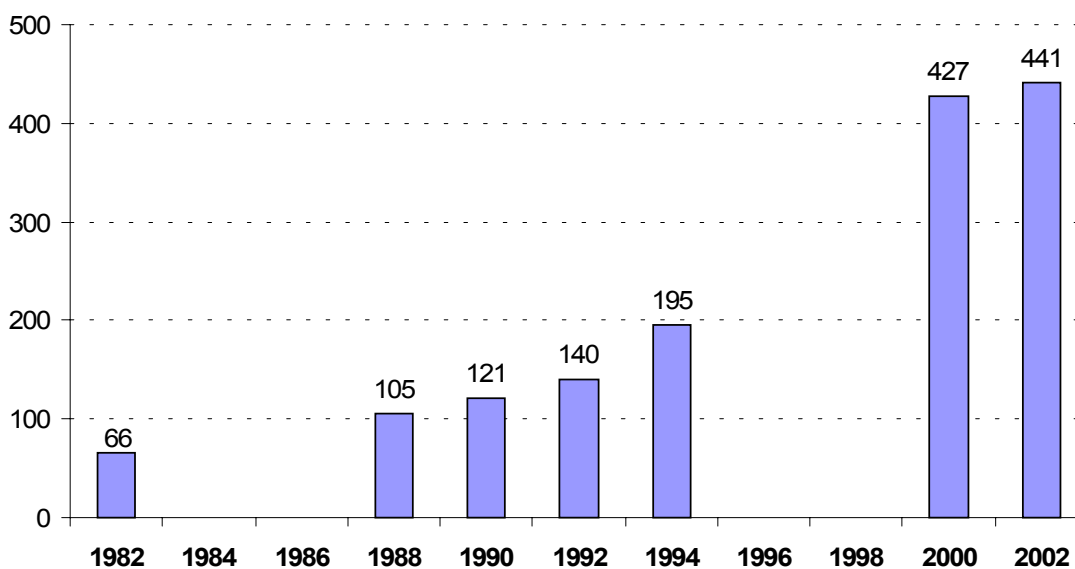
2. La Primavera Fotogràfica en xifres: exposicions, distribució territorial i espais d'exposició.

2.1. Dades generals

Evolució del nombre d'exposicions i d'espais d'exposició de la Primavera Fotogràfica, 1982 – 2002

Evolució del nombre d'autors que han exposat durant la Primavera Fotogràfica de Catalunya, 1982 – 2002*

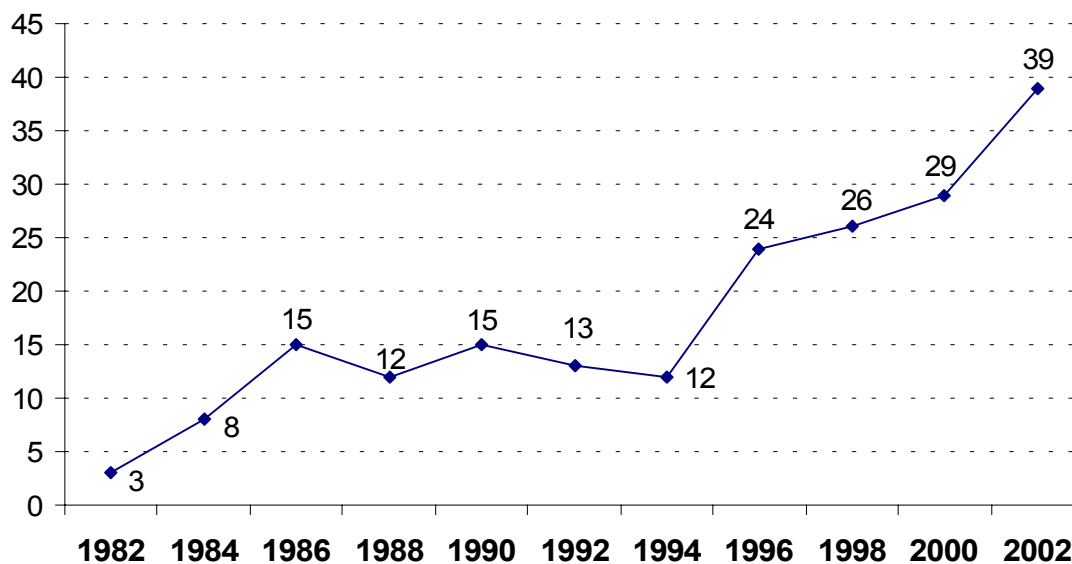

* No es disposa de dades relatives al 1984, 1986, 1996 i 1998. Per altra banda, les xifres presentades no inclouen aquells autors les obres dels quals es mostren en col·leccions.

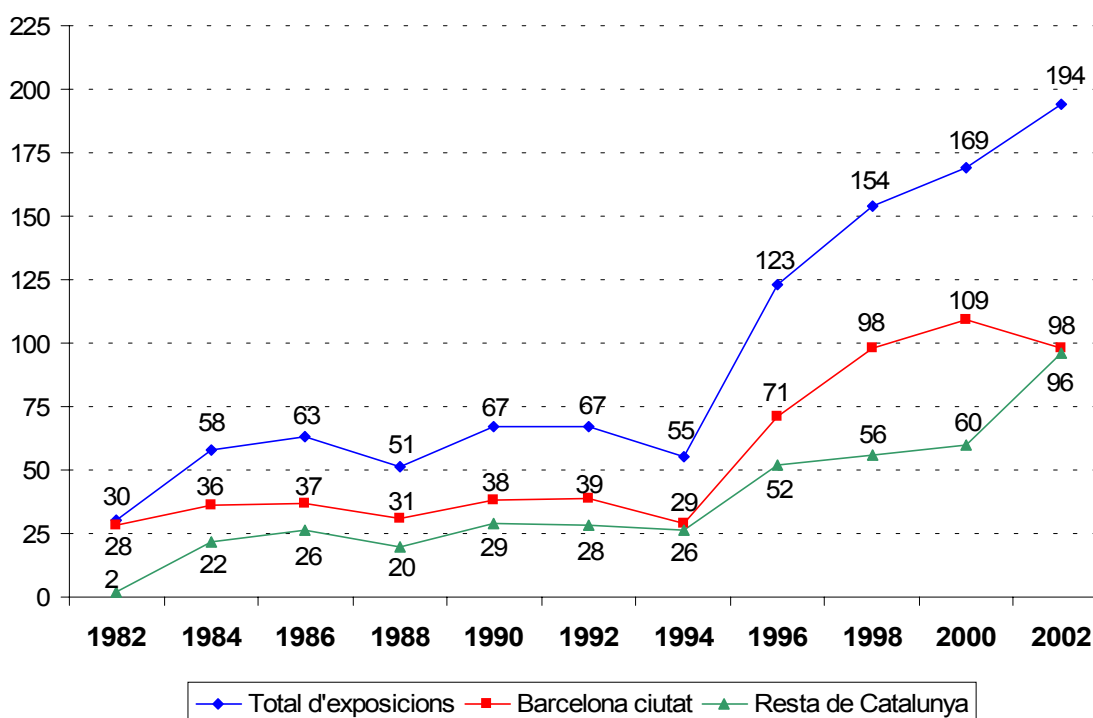

2.2. Distribució territorial

Nombre de municipis que han mostrat exposicions durant la Primavera Fotogràfica, 1982 – 2002

Nombre d'exposicions a Barcelona ciutat i a la resta de Catalunya, 1982 – 2002

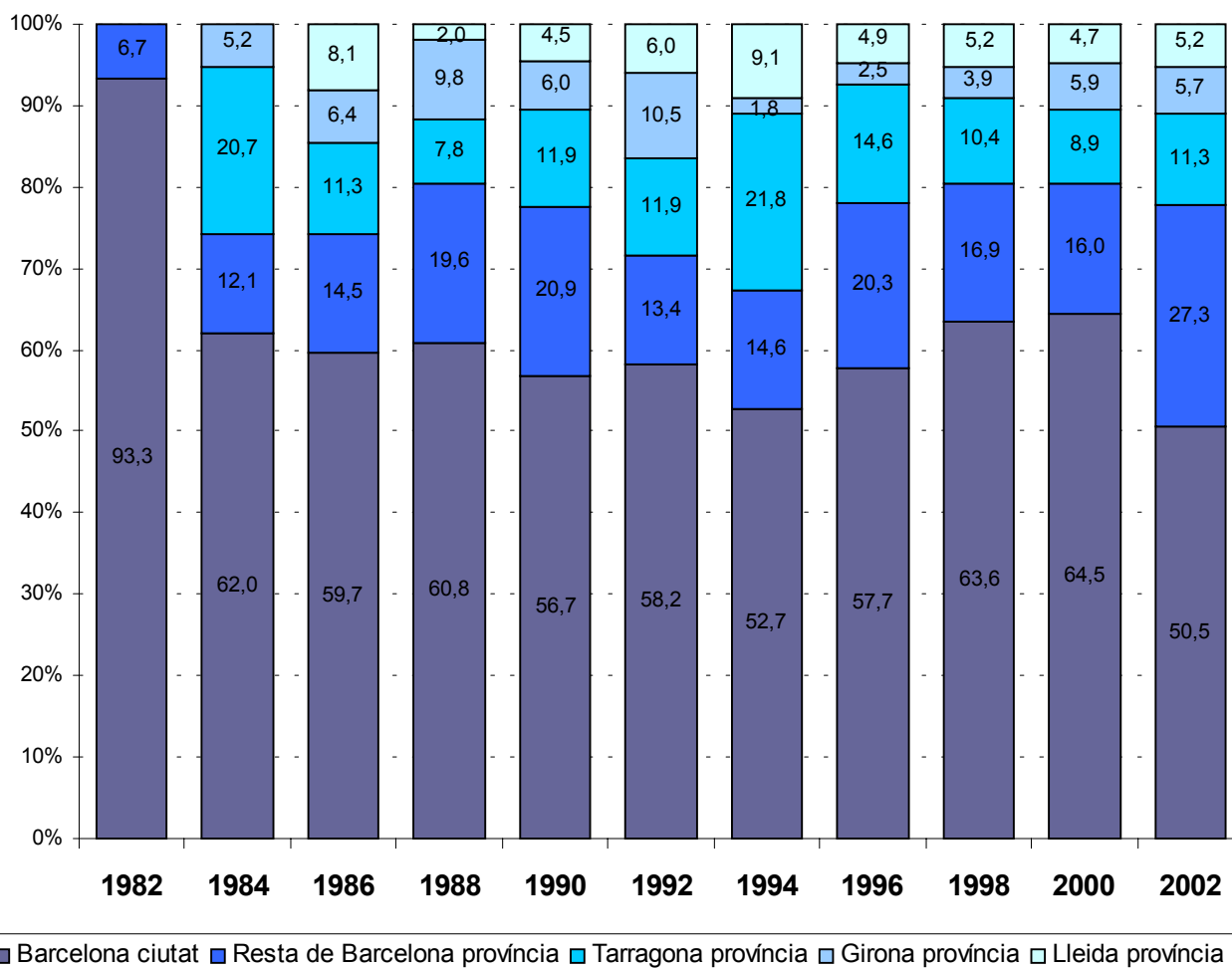
Evolució del nombre d'exposicions per Barcelona ciutat i províncies, 1982 - 2002

	1982	%	1984	%	1986	%	1988	%	1990	%	1992	%
Barcelona ciutat	28	93,3	36	62,1	37	58,7	31	60,8	38	56,7	39	58,2
Barcelona província*	2	6,7	7	12,1	9	14,3	10	19,6	14	20,9	9	13,4
Tarragona província	0	0,0	12	20,7	8	12,7	4	7,8	8	11,9	8	11,9
Girona província	0	0,0	3	5,2	4	6,3	5	9,8	4	6,0	7	10,4
Lleida província	0	0,0	0	0,0	5	7,9	1	2,0	3	4,5	4	6,0
Total d'exposicions	30	100	58	100	63	100	51	100	67	100	67	100

	1994	%	1996	%	1998	%	2000	%	2002	%
Barcelona ciutat	29	52,7	71	57,7	98	63,6	109	64,5	98	50,5
Barcelona província*	8	14,5	25	20,3	26	16,9	27	16,0	53	27,3
Tarragona província	12	21,8	18	14,6	16	10,4	15	8,9	22	11,3
Girona província	1	1,8	3	2,4	6	3,9	10	5,9	11	5,7
Lleida província	5	9,1	6	4,9	8	5,2	8	4,7	10	5,2
Total d'exposicions	55	100	123	100	154	100	169	100	194	100

* Sense incloure Barcelona ciutat.

Distribució de les exposicions per Barcelona ciutat i províncies, 1982 – 2002 (en %)

Al llarg dels 20 anys de la Primavera fotogràfica s'han organitzat exposicions a 25 comarques i 63 municipis. A 16 comarques (Alt Urgell, Alta Ribagorça, Baix Penedès, Cerdanya, Conca de Barberà, Garrigues, Montsià, Pallars Jussà, Pla d'Urgell, Priorat, Ribera d'Ebre, Ripollès, Segarra, Selva, Solsonès i Val d'Aran) i a 19 capitals de comarca (Seu d'Urgell, el Pont de Suert, La Bisbal d'Empordà, El Vendrell, Puigcerdà, Montblanc, les Borges Blanques, Olot, Amposta, Tremp, Mollerussa, Falset, Móra d'Ebre, Ripoll, Cervera, Santa Coloma de Farners, Solsona, Gandesia, Vielha) no s'ha fet cap exposició. S'observa també que hi ha poblacions de més de 40.000 habitants on no s'ha fet cap exposició (Viladecans i Castelldefels).

Nombre d'exposicions de la Primavera fotogràfica, per comarques

(1982-2002)

Comarca	Exposicions	Habitants
Barcelonès	642	2.093.670
Tarragonès	72	181.374
Vallès Occidental	65	736.682
Segrià	41	166.090
Baix Camp	40	145.675
Gironès	32	136.543
Vallès Oriental	24	321.431
Baix Llobregat	20	692.892
Osona	20	129.543
Maresme	12	356.545
Alt Empordà	11	99.321
Baix Empordà	9	102.566
Anoia	8	93.529
Baix Ebre	6	66.369
Alt Penedès	5	80.976
Urgell	5	31.026
Alt Camp	4	35.635
Bages	3	155.112
Garraf	3	108.194
Pallars Sobirà	3	6.174
Berguedà	2	37.995
Terra Alta	1	12.196
Garrotxa	1	47.747
Noguera	1	34.744
Pla de l'Estany	1	24.347

Nombre d'exposicions de la Primavera fotogràfica, per poblacions (1982-2002)

Municipi	Exposicions	Habitants
Barcelona	614	1.503.884
Tarragona	72	113.129
Lleida	41	112.199
Reus	32	89.006
Girona	31	74.879
Terrassa	29	173.775
Granollers	22	53.105
Vic	19	32.703
Sabadell	16	183.788
L'Hospitalet de Llobregat	15	239.019
Sant Cugat del Vallès	13	60.265
Badalona	9	205.836
Mataró	7	106.358
Igualada	6	33.049
Tortosa	6	28.933
Vilafranca del Penedès	5	31.248
Martorell	5	23.023
Valls	4	20.232
Cadaqués	4	2.024
Cambrils	4	21.000
Sant Feliu de Guíxols	4	17.994
Sant Feliu de Llobregat	4	40.042
Santa Coloma de Gramenet	4	112.992
Agramunt	4	4.759
Castellbisbal	4	9.128
Camallera	3	525
Figueres	3	33.064
Mont-Roig del Camp	3	6.753
Sort	3	1.851
Capellades	2	4.881
Manresa	2	63.981
Casavells (Corçà)	2	150
Les Olives (Garrigoles)	2	157
Olesa de Montserrat	2	17.987
Sant Boi de Llobregat	2	78.738
Berga	2	14.678
Sant Pere de Ribes	2	23.134
Sant Pol de Mar	2	3.927
Vilassar de Mar	2	17.369
Rubí	2	61.159
Bàscara	1	809
Súria	1	6.022
Montbrió del Camp	1	1.492
Rupià	1	182
Abrera	1	8.624
Cornellà de Llobregat	1	79.979
Esplugues de Llobregat	1	45.127
Pallejà	1	8.399
El Prat de Llobregat	1	61.818
Sant Joan Despí	1	28.772
Molins de Rei	1	20.639
Vilanova i la Geltrú	1	54.230
Castellfollit de la Roca	1	964
Salt	1	21.238
Premià de Dalt	1	9.114
Balaguer	1	13.359
Manlleu	1	17.532
Banyoles	1	14.232
Corbera d'Ebre	1	1.050

Tàrrrega	1	12.848
Cerdanyola del Vallès	1	53.343
Cardedeu	1	12.792
La Garriga	1	12.037
Total	1.031	4.105.326

Distribució territorial de les exposicions: nombre d'exposicions per municipi

Nombre d'exposicions a cada ciutat (i província), per edicions de la Primavera Fotogràfica, 1982-2002

Ciutat d'exposició	1982	1984	1986	1988	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	Total
TOTAL	30	58	63	51	67	67	55	123	154	169	194	1031
Barcelona ciutat	28	36	37	31	38	39	29	71	98	109	98	614
Resta de Catalunya	2	22	26	20	29	28	26	52	56	60	96	417
Província de Barcelona (sense BCN)	2	7	9	10	14	9	8	25	26	27	53	190
Abdera	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Badalona	-	-	-	-	3	-	1	2	-	-	3	9
Berga	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2
Capellades	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
Cardedeu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Castellbisbal	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	4
Cerdanyola del Vallès	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Cornellà de Llobregat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Esplugues de Llobregat	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Granollers	-	1	2	2	2	1	1	2	2	1	8	22
Igualada	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	2	6
La Garriga	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
L'Hospitalet de Llobregat	-	-	1	2	1	3	1	-	1	3	3	15
Manlleu	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Manresa	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Martorell	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1	5
Mataró	-	-	-	-	-	-	2	1	2	-	2	7
Molins de Rei	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Olesa de Montserrat	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Pallejà	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
El Prat de Llobregat	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1

Premià de Dalt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Rubí	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2
Sabadell	-	2	-	2	2	1	-	1	3	3	2	16
Sant Boi de Llobregat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
Santa Coloma de Gramanet	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	4
Sant Cugat del Vallès	-	-	1	-	-	-	-	2	2	4	4	13
Sant Feliu de Llobregat	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	1	4
Sant Joan Despí	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Sant Pere de Ribes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Sant Pol de Mar	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2
Súria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Terrassa	1	2	1	3	2	2	1	4	4	5	4	29
Vic	-	-	-	-	-	1	1	5	4	3	5	19
Vilafranca del Penedès	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	5
Vilanova i la Geltrú	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Vilassar de Mar	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2

Província de Lleida   **0**   **0**   **5**   **1**   **3**   **4**   **5**   **6**   **8**   **8**   **10**   **50**

Agramunt	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	4
Balaguer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Lleida	-	-	5	1	3	4	5	6	5	5	7	41
Sort	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3
Tàrrega	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1

Província de Tarragona   **0**   **12**   **8**   **4**   **8**   **8**   **12**   **18**   **16**   **15**   **22**   **123**

Cambrils	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1	4
Corbrera d'Ebre	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Montbrió del Camp	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Mont-Roig del Camp	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	3
Reus	-	4	3	1	1	3	6	4	3	4	3	32
Tarragona	-	8	5	3	7	5	6	8	9	7	14	72
Tortosa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	6
Valls	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	4

Província de Girona   **0**   **3**   **4**   **5**   **4**   **7**   **1**   **3**   **6**   **10**   **11**   **54**

Banyoles	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Bàscara	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Cadaqués	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	4
Camallera	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	3

Casavells	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
Castellfollit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Figueres	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
Girona	-	3	2	3	1	4	1	2	4	4	7	31
Les Olives (Garrigoles)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Rupià	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Salt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Sant Feliu de Guíxols	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	1	4

2.3. Espais d'exposició

L'interès en els espais d'exposició com a actor bàsic pel funcionament del festival de fotografia rau en els mateixos orígens de la Primavera Fotogràfica. Donat que el punt de partida del festival estava en la iniciativa d'un conjunt de galeristes i d'autors per donar publicitat a les obres, els espais d'exposició en un principi van ser majoritàriament privats (galeries). Tot i això, el desenvolupament del festival en les successives edicions ha portat a una proliferació d'espais d'exposició ben diversos.

Per intentar fer un retrat de la situació generada al voltant dels espais d'exposició s'han construït un conjunt de grups que reflecteixen d'una banda la titularitat de l'espai i, per altra banda, intenten plasmar l'ús típic de les instal·lacions que acullen una exposició.

Un apunt que cal fer al voltant dels espais d'exposició és que les dades no es refereixen a les institucions que organitzen les exposicions sinó, estrictament, a l'espai exposició i l'entitat que el gestiona. Quan una entitat organitzi exposicions en un espai que no és gestionat per ella mateixa, només es considera l'espai d'exposició. En la majoria de casos, però, l'espai d'exposició és propietat de l'entitat organitzadora de l'exposició (com resulta obvi, per exemple, en el cas de les galeries d'art).

Les categories considerades inicialment han estat les següents:

- **Galeries:** dins aquest concepte s'hi han volgut incloure, estrictament, les galeries comercials d'art que mantenen una activitat, continuada i, en general, no només relacionada amb el món de la fotografia, d'exposició i venda d'obres d'art en diversos àmbits artístics.

- **Museus o altres espais públics:** s'engloben els museus de titularitat pública i tots aquells espais públics que estan habilitats per l'organització d'exposicions, independent del nivell de govern que els gestioni, com poden ser centres cívics i culturals, aules de cultura o altres espais propietat de l'Administració pública (pavellons, sales o instal·lacions dels ajuntaments o dels departaments de la Generalitat de Catalunya, etc.). Sota aquest

concepte no s'hi ha englobat les institucions de docència o els arxius i biblioteques públiques, instal·lacions que, si bé s'inclouen en aquells espais d'exposició de titularitat pública, s'han volgut diferenciar per l'específic ús que les caracteritza.

- **Museus o fundacions privades:** inclou les fundacions sense finalitat de lucre que gestionen museus o centres d'art. Entre aquests s'hi inclouen els espais gestionats per les obres socials de les caixes.

- **Associacions professionals o "tercer sector":** inclouen tots els col·legis professionals o associacions professionals sense ànim de lucre que han disposat sales per l'exhibició d'exposicions (Col·legi de Periodistes, Col·legi d'Arquitectes, associacions professionals de fotografia, etc.).

- **Establiments oci/comercials:** s'engloben tots aquells espais creats dins d'establiments comercials en ocasió de l'organització de la Primavera fotogràfica. En alguns casos es poden considerar que són galeries, doncs poden actuar com a tal, però s'ha procurat distingir-les d'aquestes pel fet que l'activitat principal de l'establiment no és el comerç d'obres d'art (entre elles les obres fotogràfiques).

- **Centres culturals estrangers:** s'inclouen tots aquells centres de projecció exterior de cultures estrangeres, com l'Institut Francès, el British Council, l'Istituto Italiano di Cultura o l'Institut d'Estudis Nord-Americans. Altres instituts de cultura han col·laborat amb la Primavera fotogràfica, com el Goethe Institut, però participant en l'organització d'exposicions fora de les seves instal·lacions (en alguns casos, també el British Council).

- **Institucions de docència públiques:** s'inclouen tant les institucions universitàries en general com aquelles escoles d'art que siguin de titularitat pública.

- **Institucions de docència privades:** engloben el mateix tipus d'institucions però de titularitat privada.

- **Biblioteques i arxius públics:** inclouen els espais d'exposició habilitats en les instal·lacions que, si bé són de titularitat pública, es distingeixen dels museus o espais públics per l'especificitat del seu ús.

- **Altres:** inclouen tots aquells espais que no s'han pogut englobar en les tipologies anteriorment apuntades, com per exemple centres mèdics, etc.

En les taules següents es presenten el nombre d'exposicions de les diferents edicions de la Primavera fotogràfica d'acord amb el tipus d'espai d'exposició. A més, considerant tots els espais d'exposició que han participat en totes les edicions del festival, es presenta un total de les exposicions en funció dels diferents tipus d'espai.

Nombre d'exposicions presentades, segons tipus d'espai d'exposició, 1982 – 2002

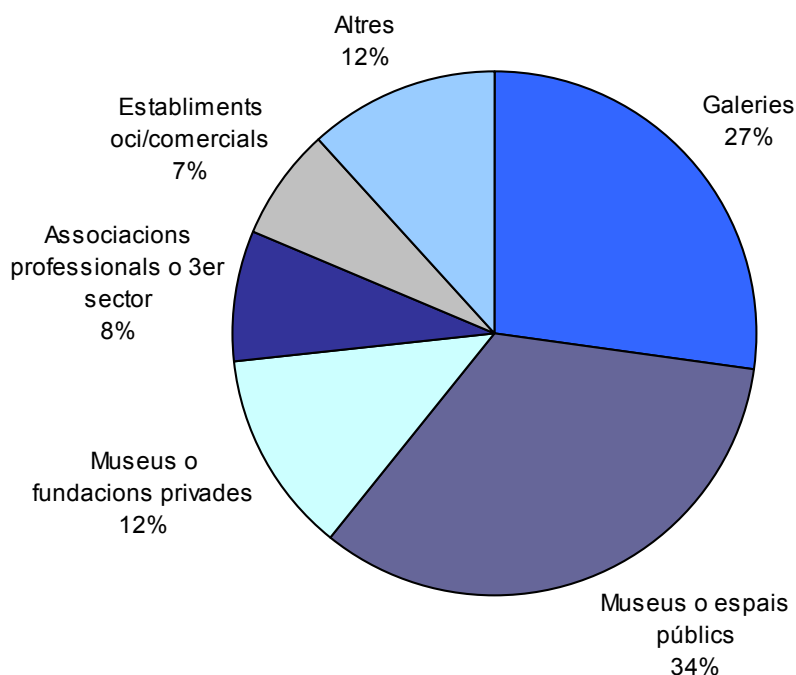
	1982	%	1984	%	1986	%	1988	%
Galeries	14	46,67	16	27,59	21	33,33	18	35,30
Museus o espais públics	4	13,33	7	12,07	13	20,64	9	17,65
Museus o fundacions privades	5	16,67	12	20,69	11	17,46	9	17,65
Associacions professionals o 3er sector	-	-	6	10,34	4	6,35	1	1,96
Establiments oci/comercials	-	-	9	15,52	7	11,11	6	11,76
Centres culturals estrangers	3	10,00	4	6,90	2	3,17	4	7,84
Institucions de docència públiques	1	3,33	1	1,72	1	1,59	1	1,96
Institucions de docència privades	2	6,67	2	3,45	2	3,17	2	3,92
Biblioteques i arxius públics	-	-	1	1,72	1	1,59	1	1,96
Altres	1	3,33	-	-	1	1,59	-	-
Total	30	100	58	100	63	100	51	100

	1990	%	1992	%	1994	%	1996	%
Galeries	24	35,82	22	32,84	9	16,36	23	18,70
Museus o espais públics	18	26,86	24	35,82	20	36,36	47	38,21
Museus o fundacions privades	17	25,37	10	14,93	12	21,82	12	9,76
Associacions professionals o 3er sector	-	-	1	1,49	4	7,27	20	16,26
Establiments oci/comercials	2	2,99	3	4,48	3	5,45	8	6,50
Centres culturals estrangers	4	5,97	4	5,97	2	3,64	3	2,44
Institucions de docència públiques	2	2,99	2	2,98	4	7,27	8	6,50
Institucions de docència privades	-	-	-	-	-	-	2	1,63
Biblioteques i arxius públics	-	-	1	1,49	-	-	-	-
Altres	-	-	-	-	1	1,83	-	-
Total	67	100	67	100	55	100	123	100

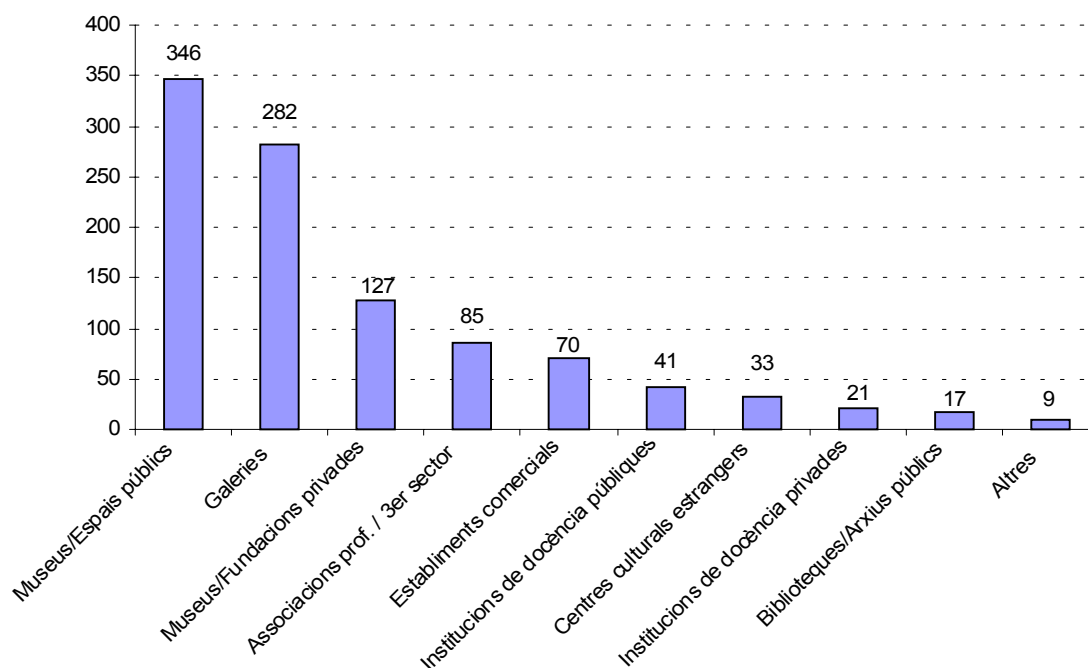
	1998	%	2000	%	2002	%	TOTAL	%
Galeries	38	24,68	43	25,44	54	27,84	282	27,35
Museus o espais públics	63	40,91	65	38,46	76	39,18	346	33,56
Museus o fundacions privades	12	7,78	13	7,69	14	7,22	127	12,32
Associacions professionals o 3er sector	19	12,34	16	9,47	14	7,22	85	8,24
Establiments oci/comercials	11	7,14	10	5,92	11	5,67	70	6,78
Centres culturals estrangers	2	1,30	1	0,59	4	2,06	33	3,20
Institucions de docència públiques	5	3,25	7	4,14	9	4,64	41	3,98
Institucions de docència privades	3	1,95	3	1,78	5	2,57	21	2,04
Biblioteques i arxius públics	1	0,65	7	4,14	5	2,57	17	1,65
Altres	-	-	4	2,37	2	1,03	9	0,88
Total	154	100	169	100	194	100	1.031	100

Els següents gràfics resumeixen les 1.031 exposicions (una mitjana d'unes 94 exposicions per edició) organitzades durant totes les edicions de la Primavera Fotogràfica a Catalunya, segons el tipus d'espai d'exposició.

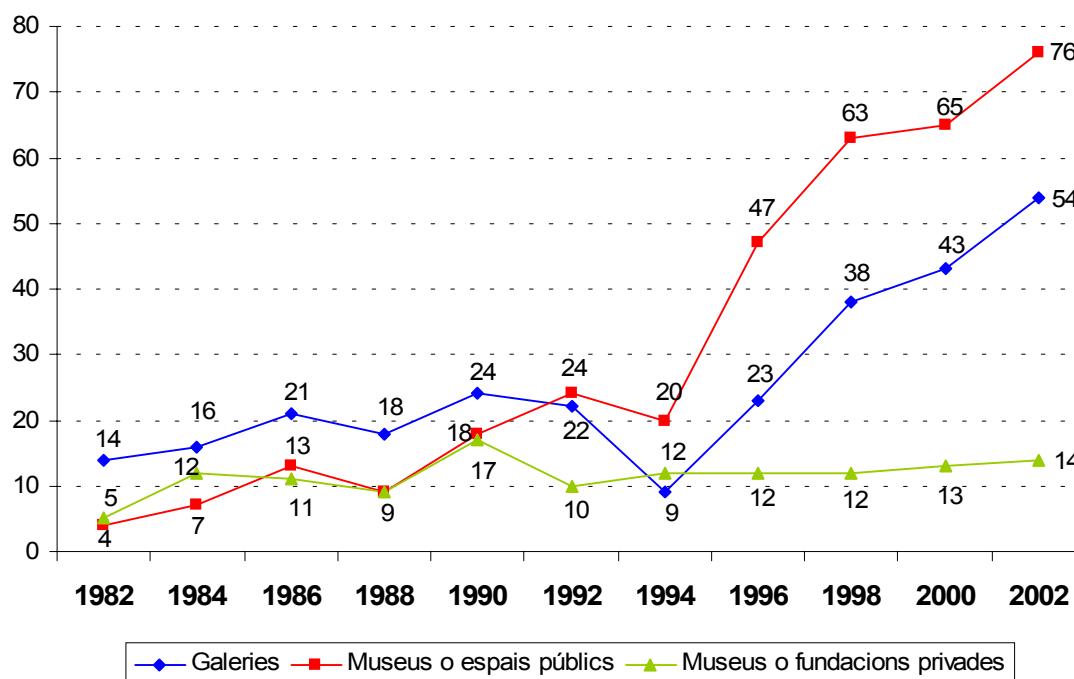
Nombre d'exposicions organitzades en totes les edicions de la Primavera Fotogràfica, segons tipus d'espai d'exposició (en %)

Nombre d'exposicions organitzades en totes les edicions de la Primavera Fotogràfica, segons tipus d'espai d'exposició

Evolució del nombre d'exposicions pels principals tipus d'espai d'exposició, 1982 - 2002

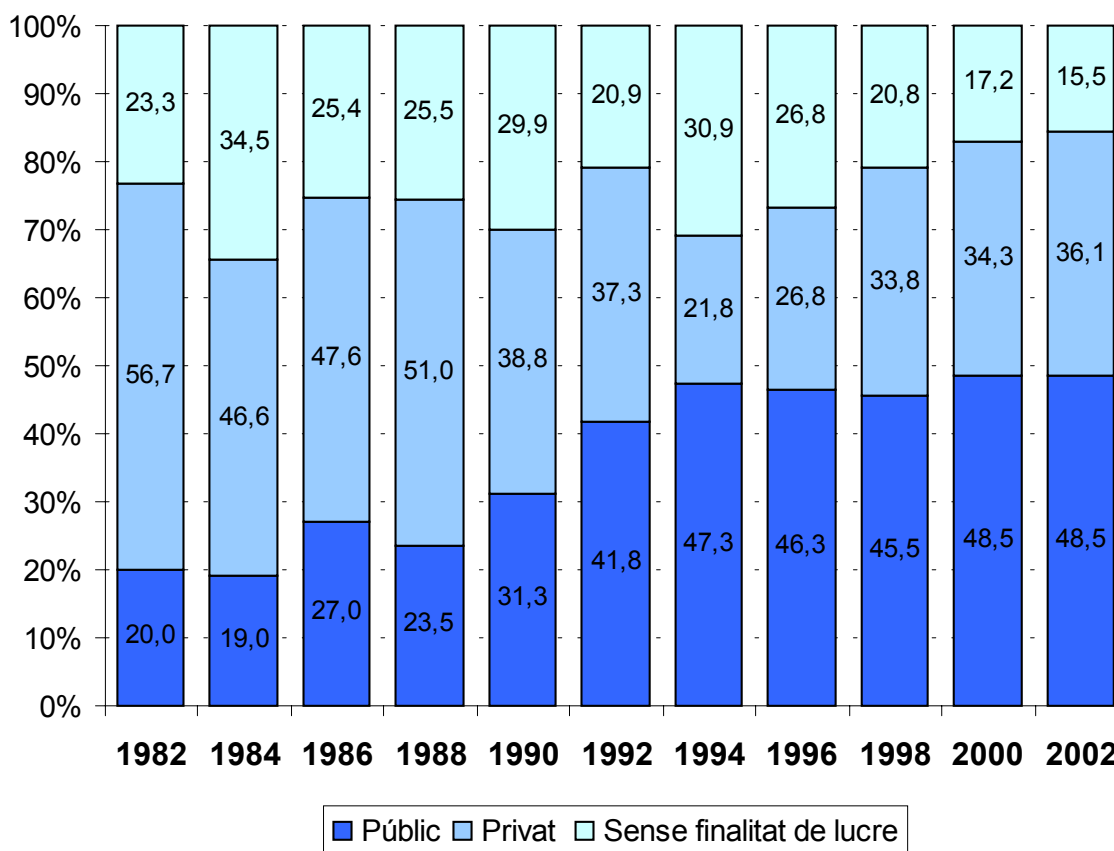
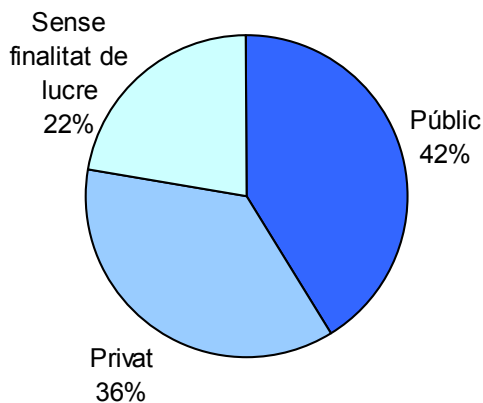
En les onze edicions del festival hi han participat 433 espais d'exposició (amb una mitjana d'entre 2 i 3 exposicions per cada espai d'exposició). D'aquests, els que han organitzat un major nombre d'exposicions són:

Espais d'exposició amb un major nombre d'exposicions organitzades en totes les edicions de la Primavera Fotogràfica

Espai d'exposició	Tipus d'espai d'exposició	Primera edició en què va exposar	Total exposicions
Museu Comarcal Salvador Vilaseca de Reus, Reus	Museus o espais públics	5a, 1990	18
Centre d'Art Santa Mònica (Departament de Cultura), BCN	Museus o espais públics	5a, 1990	16
Galeria Fòrvm, Tarragona	Galeries	2a, 1984	14
Institut d'Estudis Nord-Americans, BCN	Centres culturals estrangers	1a, 1982	13
Institut Francès, BCN	Centres culturals estrangers	1a, 1982	13
Ajuntament de Barcelona Palau de la Virreina, BCN	Museus o espais públics	1a, 1982	13
Fundació Joan Miró, BCN	Museus o fundacions privades	1a, 1982	13
Caixa de Terrassa Centre Cultural, Terrassa	Museus o fundacions privades	2a, 1984	12
L'Art, BCN	Galeries	3a, 1986	11
Galeria Fotocentre Toni Prim Lleida	Galeries	3a, 1986	10
Institut d'Estudis Politécnics de Barcelona (IDEP), BCN	Institucions de docència privades	2a, 1984	10
Escola Massana, BCN	Institucions de docència públiques	2a, 1984	10

Finalment, a títol de resum, s'han aglutinat els espais d'exposició que han mostrat les exposicions emmarcades en la Primavera Fotogràfica a Catalunya en funció de la seva titularitat: pública, privada o sense finalitat de lucre.

Distribució de les exposicions segons titularitat de l'espai d'exposició (pública, privada o sense finalitat de lucre)*, 1982 – 2002 (en %)

* Nota. Els conceptes engloben les xifres referents a:

Públic: museus o espais públics, centres culturals estrangers (Institut Français, Istituto Italiano di Cultura), institucions de docència públiques i biblioteques i arxius públics.

Privat: galeries i establiments oci/comercials.

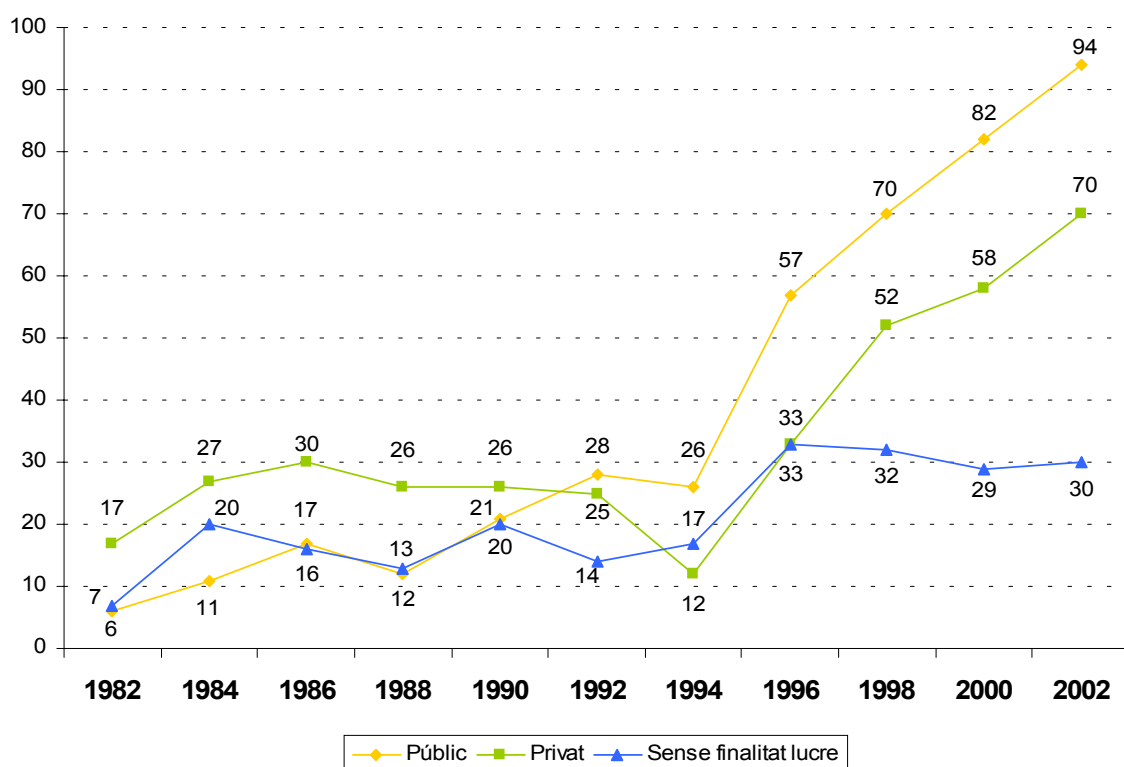
Sense finalitat de lucre: museus o fundacions privades, centres culturals estrangers (Institut d'Estudis Nord-Americans, British Council i Alliance Française) i associacions professionals o tercer sector.

Nombre d'exposicions, segons titularitat de l'espai d'exposició (pública, privada o sense finalitat de lucre), 1982 – 2002

	1982	1984	1986	1988	1990	1992
Públic	6	11	17	12	21	28
Privat	17	27	30	26	26	25
Sense finalitat lucre	7	20	16	13	20	14
Total	30	58	63	51	67	67

	1994	1996	1998	2000	2002	Total
Públic	26	57	70	82	94	424
Privat	12	33	52	58	70	376
Sense finalitat lucre	17	33	32	29	30	231
Total	55	123	154	169	194	1.031

Evolució del nombre d'exposicions, segons titularitat de l'espai d'exposició (pública, privada o sense finalitat de lucre), 1982 – 2002

3. Les aportacions del Departament de Cultura i el patrocini a la Primavera fotogràfica.

Les dades pressupostàries que es presenten en les pàgines següents, corresponents als pressupostos de les darreres cinc edicions de la biennial, són una estimació a la baixa dels costos totals que genera l'organització de tot allò que implica la Primavera fotogràfica de Catalunya.

Això es deu, bàsicament, a dos fets. En primer lloc, el pressupost gestionat estrictament per l'organització de la Primavera fotogràfica no inclou totes aquelles despeses generades en conceptes igualment imputables a l'organització del festival, i que són assumides per altres unitats administratives del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

En aquest sentit, s'han inclòs els conceptes referents a l'edició i publicació del catàleg del festival, concepte que ha anat a càrrec de les publicacions del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i les despeses de personal estimades corresponents al lloc de treball d'un auxiliar administratiu (despesa imputada al capítol 1 del pressupost del Departament de Cultura).

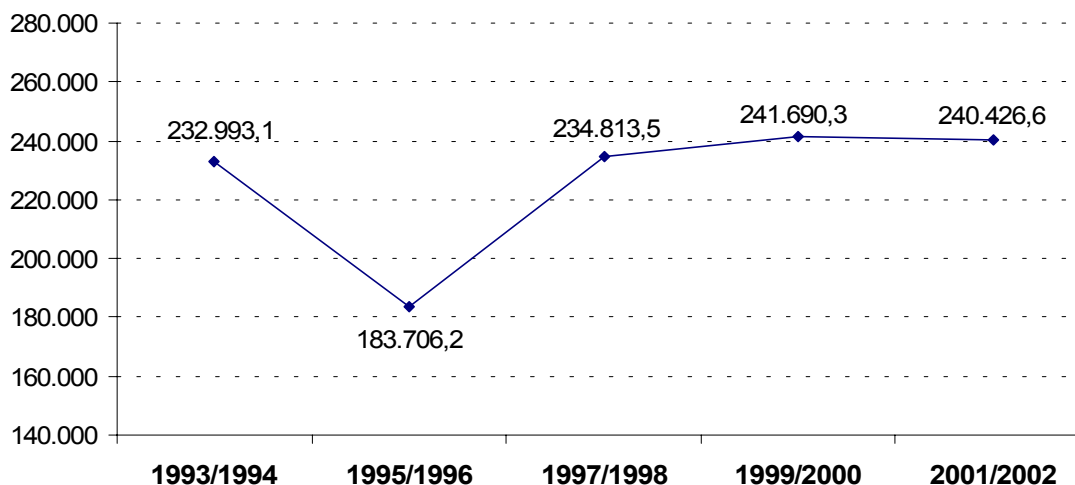
Per contra, no s'han inclòs les despeses corresponents als consums dels espais físics ocupats per l'organització del festival. Això inclou: la llum, l'aigua, el telèfon i totes les despeses corresponents a la gestió del Centre d'Art Santa Mònica (personal, incloent el de vigilància, i els consums) durant els períodes en què la Primavera fotogràfica hi organitza, almenys, dues exposicions durant cada biennial des del 1994, primer exercici pressupostari considerat.

El segon element que provoca aquesta subestimació de les despeses és el desconeixement d'algunes de les despeses exactes assumides pel patrocini. En el cas del patrocini del catàleg del festival, com es veurà, es disposa de les xifres exactes assumides per les empreses patrocinadores. Malgrat això, existeixen altres despeses, assumides per empreses privades com NH Hoteles i EGM, o per la Caixa de Catalunya, de les quals se'n coneix una aproximació insuficient com per incloure-la com a estimació en els pressupostos de les darreres cinc edicions del festival. La consideració del volum d'aquests patrocinis no inclosos en les dades presentades també té la seva importància en la configuració del pressupost de la Primavera fotogràfica, en tant que són despeses que, si no fossin assumides pels patrocinadors, haurien de ser valorades i afrontades per l'organització del festival. És per això que, si bé no s'han inclòs en el pressupost, sí que seran exposades en el punt que tracta del patrocini per proporcionar una idea general de què representen.

Tenint en compte aquestes consideracions, el pressupost total estimat de despeses de la Primavera fotogràfica s'ha situat, en gairebé totes les cinc darreres edicions, al voltant dels 240.000 euros (uns 40 milions de les antigues pessetes). La major part d'aquest pressupost total estimat correspon a despeses assumides pel Departament de Cultura de la Generalitat, però inclou

també, les despeses assumides pels patrocinadors de les quals es disposa de dades concretes (no estimades).

Evolució de les despeses totals d'organització de la Primavera Fotogràfica, 1993/94 – 2001/02 (en €)

Les despeses s'estructuren en quatre blocs diferenciats. El primer correspon a les despeses generals de la Primavera Fotogràfica, mentre que els altres tres corresponen a les despeses d'organització i gestió de les exposicions que, normalment, es mostren al Centre d'Art Santa Mònica, la titularitat del qual està en mans del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (la seva gestió recau, concretament, sobre l'Àrea d'Arts Plàstiques de la Direcció General de Promoció Cultural).

Generalment, les exposicions mostrades al Centre d'Art Santa Mònica es diferencien per la dimensió o capacitat de l'espai d'exposició. Així, parlarem de les "exposicions grans" quan l'exposició s'hagi ubicat a la planta baixa del Centre d'Art. En canvi, parlarem de les "exposicions de format petit" quan l'exposició s'hagi ubicat a la primera planta del Centre d'Art, d'inferior capacitat a l'anterior.

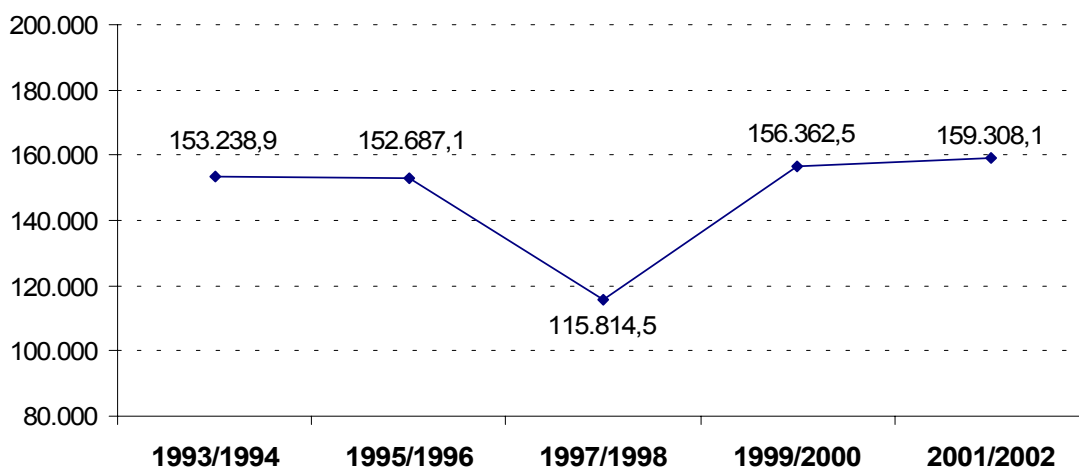
Finalment, en quart i últim lloc apareix la referència a "terceres exposicions". En les dues darreres edicions del festival (2000 i 2002) l'organització de la Primavera Fotogràfica s'ha fet càrrec de despeses corresponents a una tercera exposició. En el cas de l'edició del 2000 l'exposició es va organitzar al Centre d'Art Santa Mònica, a l'anomenat Espai Vau. En el cas de l'edició del 2002 la tercera exposició, produïda pel Departament de Cultura en col·laboració amb l'Ajuntament de Balaguer, es va organitzar fora de Barcelona, concretament al Museu de la Noguera a Balaguer i a la Biblioteca Pública de Lleida.

3.1. Despeses generals.

Corresponen estrictament a l'organització de l'estructura de la Primavera fotogràfica. Això inclou totes aquelles despeses relacionades, principalment, amb la gestió de totes les relacions entre l'organització del festival i la resta d'actors implicats en el festival (les institucions que participen oferint exposicions o col·laborant en altres activitats, els espais d'exposició i els autors), l'organització i gestió de les activitats paral·leles del festival excloent-ne les exposicions, com ara l'organització del Fòrum fotogràfic, i l'elaboració i publicació del catàleg del festival. Com a resultat, els conceptes que tenen un major pes corresponen al personal integrant de l'organització de la Primavera fotogràfica i a l'edició i publicació del catàleg.

En les despeses generals, el concepte corresponent al personal ha estat estimat amb caràcter bianual. La majoria de despeses es produeixen durant l'exercici pressupostari en què es fa la Primavera fotogràfica a excepció del personal, el qual inicia la seva tasca de preparació de la següent edició en l'exercici pressupostari anterior a la celebració del festival. S'ha englobat en un mateix exercici pressupostari, per tant, l'any en què es fa el festival i l'any anterior a aquest. D'aquí que les dades hagin estat presentades biennalment.

Evolució de les despeses generals de la Primavera fotogràfica, 1993/94 – 2001/02 (en €)

És en les despeses generals on, principalment, s'hi podrien incloure algunes d'aquelles despeses en subministraments dels espais físics ocupats per l'organització del festival, que no s'han pogut quantificar ni incloure en les dades presentades. Un exemple d'aquestes despeses són les despeses telefòniques: durant l'exercici del 2002, en què es va fer l'onzena edició de la Primavera fotogràfica, les despeses telefòniques ascendien a més de 3.000 euros. Tot i això, dins d'aquest valor no hi són incloses íntegrament les trucades internacionals. Donada la importància de la gestió de relacions internacionals

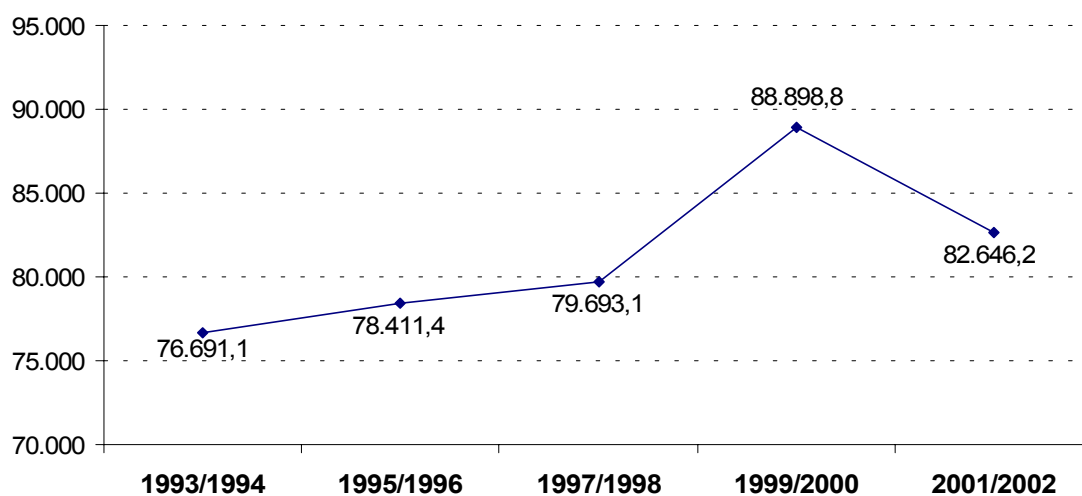

amb autors o organitzacions d'altres festivals de fotografia, i el superior cost de les trucades internacionals, s'estima que les despeses fotogràfiques han pogut ascendir a més de 6.000 euros durant l'any en què s'ha fet el festival.

Personal

En referència al personal, es distingeixen tres llocs de treball ocupats plenament per les tasques d'organització i gestió del festival: el director del festival, l'encarregat de les tasques de comunicació, coordinació i promoció, i un auxiliar administratiu. Aquests tres són els llocs de treball que han generat despeses que es poden imputar completament al pressupost de la Primavera fotogràfica com a despesa de personal. Altres empleats del Departament de Cultura han col·laborat d'alguna manera en les tasques d'organització del festival. Tot i això, el fet de no estar únicament al càrrec de tasques corresponents a l'organització del festival no permet incloure'ls estrictament com a personal de la Primavera fotogràfica.

Evolució de les despeses de personal de l'organització de la Primavera fotogràfica, 1993/94 – 2001/02

3.2. Despeses corresponents a l'exposició gran.

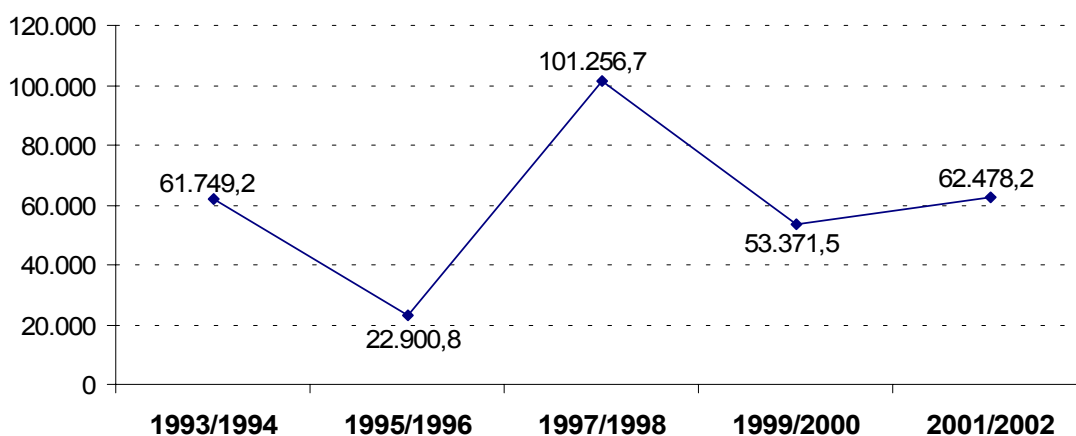
Les despeses corresponents a les diferents exposicions engloben el comissariat de l'exposició i la preparació de tot el que comporta el muntatge d'una exposició, com ara les compres de materials, la logística i les tasques de coordinació. Un element per considerar és que, en alguns casos, es poden confondre les tasques de comissariat amb les tasques de coordinació de l'exposició. La dificultat per discernir quins costos són imputables a cada concepte ha portat al fet que, en alguns casos, les exposicions no tenen despeses en concepte de comissariat, i s'engreixen així el pes de les despeses de coordinació de l'exposició. Aquestes observacions es poden considerar idènticament per les despeses corresponents a les exposicions petites i les terceres exposicions.

La llista d'exposicions grans en les darreres cinc edicions ha estat aquesta:

Edició, any	Exposició
7a edició, 1994	Diversos autors: "Domini públic"
8a edició, 1996	Diversos autors: "Imatges. Fotografia catalana"
9a edició, 1998	"Alfredo Jaar: Hágase la luz"
10a edició, 2000	"Pere Formiguera: Cronos"
11a edició, 2002	"Daniel Canogar: Gravedad cero"

Les diferències que es poden observar entre les despeses generades per cada exposició estan directament relacionades amb els requeriments tècnics de les obres exposades.

Evolució de les despeses corresponents a l'exposició gran, 1993/94 – 2001/02 (en €)

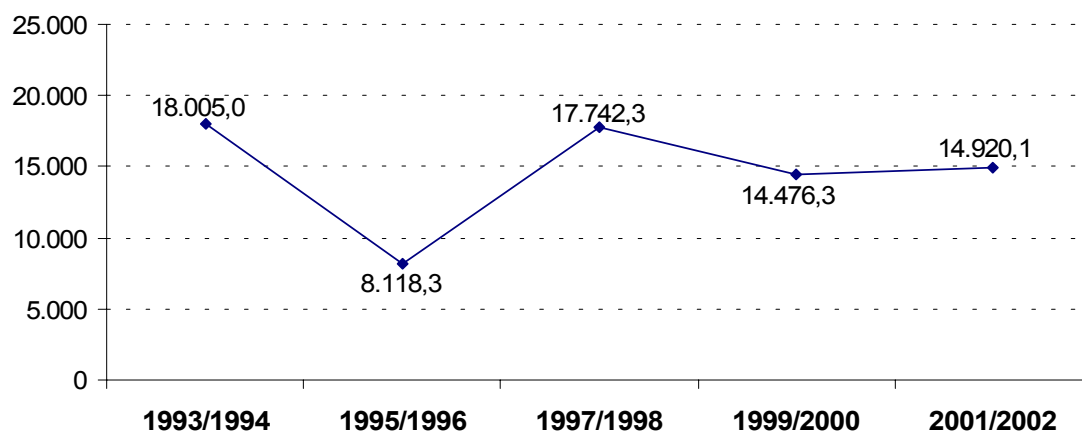

3. 3. Despeses corresponents a l'exposició de format petit.

La relació d'exposicions de format petit en les darreres cinc edicions ha estat la següent:

Edició, any	Exposició
7a edició, 1994	"Josep Massana, 1892-1979"
8a edició, 1996	"Emili Godes. Fotògraf de la nova objectivitat"
9a edició, 1998	"Antoni Clavé. Fotogrames"
10a edició, 2000	"Ton Sirera: Antològica"
11a edició, 2002	"Carles Fontserè: Ciutat de Mèxic, 1966-1967"

Evolució de les despeses corresponents a l'exposició petita, 1993/94-2001/02 (en €)

3. 4. Despeses corresponents a la tercera exposició.

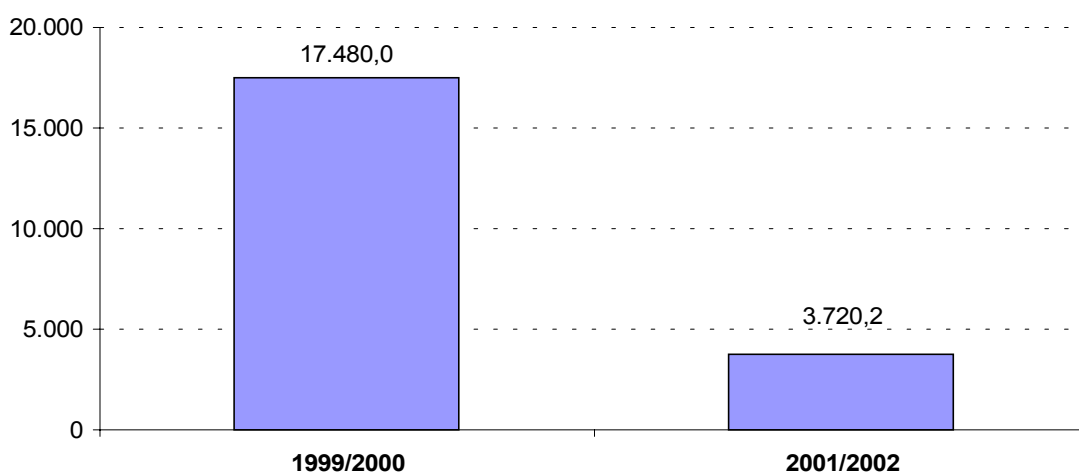
L'organització de la Primavera Fotogràfica ha participat directament en les despeses generades per una tercera exposició en les dues darreres edicions del festival.

L'exposició de la 10a edició del festival (2000) es va mostrar al Centre d'Art Santa Mònica (a l'Espai Vau), de manera que les despeses assumides pel Departament de Cultura han estat majors que en el cas de la tercera exposició de la 11a edició (2002). Aquesta darrera va ser produïda pel Departament de Cultura amb la col·laboració de l'Ajuntament de Balaguer, i exhibida fora de les instal·lacions gestionades pel propi Departament de Cultura, concretament al Museu de la Noguera de Balaguer i a la Biblioteca Pública de Lleida, de titularitat estatal. Aquest seria l'element que les diferenciaria i que argumentaria la diferència en les despeses assumides.

La relació d'exposicions petites ha estat la següent:

Edició, any	Exposició	Espai d'exposició
10a edició, 2000	"Joan Rabascall: Media 2000"	Centre d'Art Santa Mònica (Espai Vau)
11a edició, 2002	"Antoni Ollé Pinell (1897-1981)"	Biblioteca Pública Nacional de Lleida i Museu de la Noguera a Balaguer.

Evolució de les despeses corresponents a la tercera exposició, 1999/00 – 2001/02 (en €)

A partir d'aquesta presentació gràfica de les dades pressupostàries i de totes les consideracions apuntades respecte el tractament realitzat de les dades, a continuació es poden observar els pressupostos detallats per conceptes de les cinc darreres edicions de la Primavera fotogràfica, incloent-hi el pes relatiu de cada concepte dins de cada un dels quatre blocs a què s'ha fet referència fins aquest moment.

Pressupostos, 1993/94 – 2001/02 (en €)

	1993/1994	%	1995/1996	%	1997/1998	%
Despeses generals de la Primavera	153.238,9	65,8	152.687,1	83,1	115.814,5	49,3
Personal Primavera fotogràfica (biennal)	76.691,1	50,0	78.411,4	51,4	79.693,1	68,8
Coordinació i direcció del programa	37.262,8	24,3	38.566,9	25,3	38.566,9	33,3
Coordinació, comunicació i promoció	5.529,3	3,6	5.945,5	3,9	7.227,2	6,2
Treballs administratius	33.899,0	22,1	33.899,0	22,2	33.899,0	29,3
Altres tasques de comissariat i representació	-	-	-	-	-	-
Llibre Blanc del Patrimoni fotogràfic	3.027,3	2,0	3.667,0	2,4	-	-
Activitats de suport	23.835,7	15,6	17.002,0	11,1	11.151,2	9,6
Subministraments, coordinació i logística	1.164,9	0,8	5.641,2	3,7	1.110,2	1,0
Edició i publicació del catàleg	39.471,5	25,8	46.358,4	30,4	22.139,7	19,1
Cost de l'original	-	-	12.020,2	7,9	721,2	0,6
Traduccions i correccions	-	-	-	-	-	-
Fotolits	-	-	-	-	3.953,0	3,4
Disseny i maqueta	4.615,8	3,0	3.918,4	2,6	3.594,1	3,1
Paper, impressió i enquadernació	34.855,7	22,7	30.419,8	19,9	13.871,4	12,0
Altres	9.048,4	5,9	1.607,1	1,1	1.720,3	1,5
Despeses de l'exposició gran	61.749,3	26,5	22.900,8	12,5	101.256,6	43,1
Personal extern (comissariat)	2.884,9	4,7	-	-	-	-
Activitats de suport	15.971,7	25,9	21.115,8	92,2	42.007,1	41,5
Subministraments, coordinació i logística	42.380,9	68,6	1.785,0	7,8	56.549,1	55,8
Altres	511,8	0,8	-	-	2.700,4	2,7
Despeses de l'exposició petita	18.005,0	7,7	8.118,3	4,4	17.742,2	7,6
Personal extern (comissariat)	3.110,2	17,3	-	-	4.949,9	27,9
Activitats de suport	6.017,3	33,4	6.083,1	74,9	7.170,1	40,4
Subministraments, coordinació i logística	8.877,5	49,3	2.035,2	25,1	5.622,2	31,7
Altres	-	-	-	-	-	-
Total	232.993,2	100	183.706,2	100	234.813,3	100

	1999/2000	%	2001/2002	%
Despeses generals de la Primavera	156.362,5	64,7	159.308,1	66,3
Personal Primavera fotogràfica (biennial)	88.898,8	56,9	82.646,2	51,9
Coordinació i direcció del programa	43.873,9	28,1	39.440,0	24,8
Coordinació, comunicació i promoció	11.125,9	7,1	7.010,0	4,4
Treballs administratius	33.899,0	21,7	33.899,0	21,3
Altres tasques de comissariat i representació	-	-	2.297,2	1,4
Activitats de suport	22.266,4	14,2	39.569,3	24,8
Subministraments, coordinació i logística	8.358,6	5,3	-	-
Edició i publicació del catàleg	30.918,7	19,8	33.914,7	21,3
Cost de l'original	-	-	-	-
Traduccions i correccions	3.606,1	2,3	-	-
Fotolits	4.092,9	2,6	5.545,6	3,5
Disseny i maqueta	4.808,1	3,1	7.962,2	5,0
Paper, impressió i enquadernació	18.411,6	11,8	20.406,9	12,8
Altres	5.920,0	3,8	3.177,9	2,0
Despeses de l'exposició gran	53.371,5	22,1	62.478,2	26,0
Personal extern (comissariat)	4.417,4	8,3	6.971,6	11,2
Activitats de suport	24.291,0	45,5	19.419,2	31,1
Subministraments, coordinació i logística	24.663,1	46,2	36.087,4	57,8
Altres	-	-	-	-
Despeses de l'exposició petita	14.476,3	6,0	14.920,1	6,2
Personal extern (comissariat)	-	-	-	-
Activitats de suport	4.598,2	31,8	10.999,1	73,7
Subministraments, coordinació i logística	9.878,1	68,2	3.921,0	26,3
Altres	-	-	-	-
Despeses de la segona exposició petita	17.480,0	7,2	3.720,2	1,5
Personal extern (comissariat)	-	-	-	-
Activitats de suport	14.146,5	80,9	965,1	25,9
Subministraments, coordinació i logística	3.054,6	17,5	2.755,1	74,1
Altres	278,9	1,6	-	-
Total	241.690,3	100	240.426,6	100

3.5. El patrocini

Les dades sobre les aportacions econòmiques dels patrocinadors de la Primavera fotogràfica són molt més concretes per al concepte de l'edició i publicació del catàleg que per la resta de conceptes pressupostaris. Es distingeixen, doncs, d'una banda les dades sobre el patrocini del catàleg del festival, que s'han inclòs a les dades pressupostàries prèviament mostrades. Per altra banda, s'ofereixen de forma esquemàtica dades aproximades d'altres patrocinadors que, directament, han assumit despeses relacionades amb l'organització de la Primavera fotogràfica. Aquestes estimacions no han estat incloses a les dades pressupostàries però, agregades a aquestes, ofereixen una idea general més aproximada dels costos totals d'organització del festival.

Patrocini de l'edició i publicació del catàleg

S'ha gestionat l'edició i publicació del catàleg del festival, i s'ha fet càrrec d'una part de les despeses que ha generat. L'altra part ha estat assumida pels patrocinadors: directament quan han abonat a l'empresa proveïdora el material necessari per al Departament de Cultura, o indirectament quan han proveït els recursos necessaris, com per exemple el paper.

Les organitzacions o empreses privades que han participat en el patrocini del catàleg en les darreres cinc edicions de la Primavera fotogràfica, i les corresponents quantitats aportades han estat les següents:

Patrocinador - Conceptes assumits	Quantitat
7ª edició, 1994	
KODAK – Impressió i enquadernació	29.835,2
Total	29.835,2
8ª edició, 1996	
Fundació Caixa de Catalunya - Disseny i maqueta	3.918,4
KODAK - Paper, impressió i enquadernació	30.419,8
Total	34.338,1
9ª edició, 1998	
Hewlett Packard - Fitolits, disseny i compaginació	7.547,0
Torras Papel – Paper	4.808,1
Total	12.355,1

10ª edició, 2000

Torras Papel – Paper	5.000,0*
Airtel i Skoda Auto - Impressió i enquadernació	13.411,6
Total	18.411,6

11ª edició, 2002

Hewlett Packard i Fujifilm – Fotolits	5.545,6
Torras Papel – 60% del paper	9.344,9
Total	14.890,5

* Estimació.

KODAK va ser un dels patrocinadors més importants de la Primavera Fotogràfica, aportant entre 30.000 i 45.000 euros principalment per l'edició i publicació del catàleg, fins l'edició del 1996. A partir d'aquesta edició desaparegué com a patrocinador.

Torras Papel s'ha fet càrrec de les despeses corresponents al paper per la publicació del catàleg durant la 9a i 10a edicions del festival. En l'onzena edició del festival, el 2002, l'ha proveït a preu de cost.

Pes del patrocini sobre el cost total del catàleg, 1994- 2002

	1994	1996	1998	2000	2002
Costos assumits pel Departament de Cultura	9.636,3	12.020,2	9.784,5	12.507,1	22.762,2
Costos assumits pels patrocinadors	29.835,2	34.338,2	12.355,2	18.411,6	11.152,6
Cost total de l'edició i publicació del catàleg	39.471,5	46.358,4	22.139,7	30.918,7	33.914,7
% del cost del catàleg assumit pel patrocini	75,6	74,1	55,8	59,5	32,9

* D'aquesta quantitat, 5.000 euros han estat estimats, en concepte de patrocini de Torras Papel pel paper del catàleg.

Notes sobre altres patrocinis

- NH Hoteles s'ha fet càrrec de les despeses corresponents a l'allotjament dels fotògrafs estrangers i altres convidats durant la Primavera fotogràfica. El 1994 (7a edició) van suposar uns 8.200 euros aproximadament, i el 1996 (8a edició), uns 6.600 euros. Per la resta d'edicions, del 1998 al 2002, les despeses d'hotel s'estimen al voltant d'uns 12.000 euros aproximadament.
- Fujifilm s'ha fet càrrec directament de les despeses corresponents a la publicació d'un monogràfic elaborat per El Periódico (*El Periódico del arte*), sobre la Primavera fotogràfica a Catalunya del 2002. Les despeses per aquest concepte han estat uns 3.000 euros.
- EGM ha proveït l'organització de la Primavera fotogràfica de les còpies de premsa, els duplicats, les fotografies per a la premsa i els pòsters, entre d'altres conceptes. L'aportació sota aquests conceptes s'estima al voltant de 12.000 euros, fins l'edició del 2000. Per l'edició del 2002, EGM va proveir el material a preu de cost.
- La Fundació Caixa de Catalunya ha aportat, en les edicions de la Primavera fotogràfica del 1994, 1996 i 1998, al voltant de 12.000 euros com a part de l'obra social de l'entitat financera. El 1994, va assumir despeses corresponents a l'organització de les dues exposicions exhibides al Centre d'Art Santa Mònica (uns 10.800 euros aproximadament). Globalment, en aquestes tres edicions ha assumit despeses corresponents a l'organització del Fòrum fotogràfic de la Primavera fotogràfica. A partir del 2000, deixa de fer aportacions com a patrocinador, però manté la col·laboració mitjançant la producció d'exposicions, incloses en el catàleg del festival.
- Per l'onzena edició del festival (2002), s'han rebut aportacions específiques, no estrictament de patrocinadors, relacionades amb l'exposició de Carles Fontserè: de la Secretaria de Relacions Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, del Consolat de Mèxic i del Museu de Granollers (que acull l'exposició un cop finalitzat el festival). Les aportacions són les següents:

Aportacions específiques per l'exposició de C. Fontserè, 2002 (en €)

Secretaria de Relacions Culturals	6.010
Consolat de Mèxic	601
Museu de Granollers	2.789
Total	9.400

La taula següent resumeix aquest conglomerat d'aproximacions. En aquest resum hi manquen altres patrocinis que han pogut efectuar altres organitzacions o empreses privades que no s'han inclòs per la impossibilitat de donar una xifra orientativa. No cal dir, però, que la resta de dades mostrades són orientatives i, com a tals, no s'han afegit a les dades pressupostàries presentades anteriorment. No obstant això, s'oferirà aquesta agregació de dades, per mostrar una idea de conjunt més aproximada de les despeses totals de l'organització de la Primavera fotogràfica.

Resum de les despeses estimades assumides per altres patrocinadors i pressupost agregat orientatiu, 1994 – 2002 (en €)

	1994	1996	1998	2000	2002
NH Noteles	8.200	6.600	12.000	12.000	12.000
Fujifilm	s/d	s/d	s/d	s/d	3.000
EGM	12.000	12.000	12.000	12.000	s/d
Fundació Caixa de Catalunya	10.800	12.000	12.000	-	-
Secretaria de Relacions Culturals	-	-	-	-	6.010
Consolat de Mèxic	-	-	-	-	601
Museu de Granollers	-	-	-	-	2.789
Total altres patrocinis	31.000	30.600	36.000	24.000	24.400
Pressupost de despesa total presentat	232.993,1	183.706,2	234.813,5	241.690,3	240.426,6
Pressupost de despesa total orientatiu	263.993,1	214.306,2	270.813,5	265.690,3	264.826,7

s/d – No es disposa de dades.

Despeses totals estimades assumides pels patrocinadors, 1994 – 2002 (en €)

	1994	1996	1998	2000	2002
Despeses assumides pels patrocinadors del catàleg	29.835,2	34.338,2	12.355,2	18.411,6	11.152,6
Despeses estimades assumides per altres patrocinadors	31.000,0	30.600,0	36.000,0	24.000,0	24.400,0
Despeses totals estimades assumides pels patrocinadors	60.835,2	64.938,2	48.355,2	42.411,6	35.552,6

4. El Festival de la Llum: un projecte per aglutinar els festivals de fotografia

El Festival de la Llum és una manifestació internacional en què, l'any 2000, col·laboraven 22 festivals de fotografia de ciutats de 16 països de tot el món. El 2000, la **Comissió Executiva del Festival de la Llum** estava formada pels festivals de París, Barcelona i Houston. Tot i això, a partir del 2002 el Festival de la Llum només comprèn 13 festivals, entre els quals no hi és el Mois de la Photo de París, el primer festival biennal de fotografia.

A partir de l'organització de la primera edició del Mois de la Photo de París, les biennals es van multiplicar amb el temps. Els estrets contactes entre aquests festivals han permès projectar una col·laboració entre les manifestacions més importants per a l'any 2000.

Més enllà d'aquest element de celebració del final de segle, el Festival de la Llum té una estructura que s'aprofita per dur a terme dos objectius. Aquests dos objectius, que tenen certa reciprocitat entre ells, són:

- **La recerca de patrocinadors i mecenes globals.** La competència i la varietat d'interessos fan que aquest objectiu no es pugui complir fàcilment.
- **La creació d'uns premis internacionals globals en fotografia,** que permetin incidir en el primer objectiu, ja que s'entén com una mesura temptadora de cara als patrocinadors.

Individualment, hi ha festivals que disposen de majors incentius per als patrocinadors, com ara en forma de reducció d'impostos a través d'una llei de mecenatge, o amb majors possibilitats de mostrar publicitat dels patrocinadors (com per exemple la FotoFest de Houston), que no en d'altres (com podria ser la Primavera fotogràfica de Catalunya). Així, el Festival de la Llum pretén actuar en aquest sentit, de manera global, beneficiant el conjunt de festivals que engloba. Actualment, el patrocinador principal del Festival de la Llum és EPSON.

Mentre dirigeix la seva atenció cap a aquests objectius, el que ha permès el Festival de la Llum ha estat la creació d'un recorregut de fotografia per tot el món, amb un programa de dos anys de durada i actes cada mes.

Els festivals de fotografia que participen al Festival de la Llum

L'any 2000 el Festival de la Llum agrupava 22 festivals de fotografia, que han quedat reduïts a 13 el 2003 (marcats en negreta):

1. **Primavera fotogràfica de Catalunya (Espanya)**
2. **Encontros da Imagem de Braga (Portugal)**
3. **Mesiac Fotografie de Bratislava (Eslovàquia)**
4. **Encuentros Abiertos de Fotografía de Buenos Aires (Argentina)**
5. Festival Internacional de Fotografía de Venezuela (l'any 2000, a Clarines)
6. International Biennial of Photography of the City of Curitiba (Brasil)
7. América Fotolatina de Guadalajara (Mèxic)
8. Internationale Fototage de Herten (Alemanya)
9. **FotoFest de Houston (EUA)**
10. **PhotoEspaña, Madrid (Espanya)**
11. Fotoseptiembre, México D.F. (Mèxic)
12. **Le Mois de la Photo à Montréal, Québec (Canadà)**
13. Le Mois de la Photo à Moscou (Rússia)
14. **Odense Foto Triennale (Dinamarca)**
15. Le Mois de la Photo à París (França)
16. **FotoBiennale de Rotterdam (Holanda)**
17. Millenium – Encuentros con la Imagen (Asociación para la Difusión de la Fotografía), Santa Cruz de Tenerife (Espanya)
18. **Fotonoviembre, Santa Cruz de Tenerife (Espanya)**
19. **XPOSeptember, Estocolm (Suècia)**
20. **Toronto Photography Festival (Canadà)**
21. Biennale Internazionale di Fotografia, Torí (Itàlia)
22. **Junio: Mes de la Fotografía en Xalapa (Mèxic)**

D'aquests festivals, a banda de la Primavera fotogràfica de Catalunya, en destaquen 6 per sobre la resta, ja sigui per l'antiguitat, per la consolidació, pel model que desenvolupen o per l'impacte econòmic que tenen. Entre aquests en destaca un que no és membre del Festival de la Llum, però que és molt rellevant per la idiosincràsia que ha desenvolupat en més de 30 anys de festival: **Les Rencontres de la Photographie d'Arles**.

1. Mois de la Photo de París (França)

<http://www.mep-fr.org/moisdelaphoto/2002/uk/10-home/default.htm>

http://www.mep-fr.org/default_test_ok.htm

Any de fundació: **1980**

Periodicitat: **biennal** (al voltant del mes de novembre)

Darrera edició: **12a, el 2002**

Patrocinadors privats (2002): Konica, France Info, Paris Première, Publimod'Photo, tots també patrocinadors de la biennal l'any 2000.

Organització

La organització i gestió del Mois de la Photographie corre a càrrec de Paris Audiovisuel, una associació sense finalitat de lucre. Aquesta associació compta amb la participació de l'Ajuntament de París, concretament de la Direcció d'Afers Culturals de la Ciutat de París, que dóna un impuls polític molt fort i fa que el festival fotogràfic sigui dependent del finançament públic. El Ministeri de Cultura i Comunicació, a través de la Delegació d'Arts Plàstiques i i l'AFAA, també hi col·labora.

Paris Audiovisuel organitza, en el marc del Mois de la Photo, actes a la Maison Européenne de la Photographie, situada a París. És un edifici que disposa d'un centre d'exposicions, de biblioteca, de videoteca i d'un auditori. La relació entre Paris Audiovisuel i la Maison Européenne de la Photographie seria equiparable a la relació que s'estableix entre la Primavera fotogràfica i el Centre d'Art Santa Mònica com a espai d'exposició a disposició de l'ens organitzador del festival.

Objectius

Originalment l'objectiu del Mois de la Photographie era donar a la fotografia un nou status i un nou públic, doncs es considerava que s'havia infravalorat la fotografia com a art dins el món cultural i artístic. Amb el pas dels anys, el Mois de la Photo ha alternat valors segurs amb petits mestres i els joves talents o els fotògrafs desconeguts. Al costat dels arxius, dels vells fons documentals, dels grans fotògrafs i dels grans clàssics, es dóna un paper important al descobriment de fotògrafs inèdits.

Són sobretot les galeries i els centres culturals estrangers els que exploren el segment dels joves talents. El treball fet per les joves generacions de fotògrafs

ha comptat, l'any 2000, amb l'impuls de l'Institut Néerlandais, de la Delegació d'Arts Plàstiques del Ministeri de Cultura i de Comunicació i de la ciutat de París, que han iniciat projectes que estimulen la creació fotogràfica en aquests segment.

Activitats

A més de les exposicions que s'organitzen a museus, galeries, espais públics, sales d'art, centres culturals estrangers, etc., el Mois de la Photo engloba també altres actes relacionats amb el món de la fotografia: projeccions de cinema, col·loquis, conferències, debats i el Gran Premi Paris Match de Reportatge Fotogràfic.

2. International Month of Photography de Houston (EUA)

<http://www.fotofest.org>

Any de fundació: **1986**

Periodicitat: **biennal** (al voltant dels mesos d'abril i maig)

Darrera edició: **9a, el 2002**

Patrocinadors privats (2002): Continental Airlines, Canon, Foley's, Bohemia, entre d'altres.

Organització

FotoFest és una organització educativa i artística internacional, sense finalitat de lucre, ubicada a Houston, Texas. El seu objectiu és crear un fòrum internacional per intercanvis en l'àmbit de fotografia i promoure l'apreciació pública de l'art fotogràfic. Fotofest va ser fundada el 1983 pels fotògrafs Frederick Baldwin i Wendy Watriss, que són els directors artístics i gestors de l'organització, i per una propietària d'una galeria europea, Petra Benteler.

Fotofest organitza el Mes Internacional de Fotografia de Houston, en col·laboració amb organitzacions educatives, artístiques i civils de Houston i de la resta del món.

Objectius

La principal activitat artística organitzada per Fotofest és la biennal "International Month of Photography" de Houston, un dels principals festivals biennals de fotografia. L'objectiu del festival és reunir els artistes i les personalitats en l'àmbit de la fotografia i estimular la creativitat presentant

treballs importants des del punt de vista de la història i de l'actualitat. Per l'organització del festival tenen el suport de dos col·laboradors públics: el Cultural Arts Council of Houston and Harris County, i el National Endowment for the Arts.

A més del festival, FotoFest organitza programes que aportin una visió internacional de l'art conjuntament amb un compromís amb l'educació en l'àmbit de la cultura.

Activitats

El programa d'activitats es divideix en les exposicions organitzades per Fotofest, les exposicions organitzades per la resta d'espais participants i, finalment, un seguit d'actes especials en col·laboració amb altres entitats, principalment de projeccions de vídeo.

3. PhotoEspaña de Madrid

<http://www.phedigital.com>

<http://www.photoes.com>

<http://www.lafabrica.com>

Any de fundació: **1998**

Periodicitat: **anual** (al voltant dels mesos de juny i juliol)

Darrera edició: **6a, el 2003**

Patrocinadors privats (2003): Fundació Santander Central Hispano, Repsol YPF, BBVA, Cadena Ser, Caja Duero, Canal Plus, Citibank / The Photographers' Gallery, El Mundo, Europa FM, Epson, Fotosíntesis, Fundación Altadis, Fundación Canal, Fundación ICO, Fundación Telefónica, Habitat Hotels, Injuve, Lufthansa, Metro de Madrid, NH Hoteles, Nokia, Obra Social Caja Madrid, Renfe, Telemadrid, Zurich.

Conde Duque, British Council, Goethe Institute

Organització

PhotoEspaña és un festival organitzat per La Fábrica, una empresa privada de gestió cultural. L'objectiu d'aquest organisme és la promoció, a través de projectes culturals, del desenvolupament de la cultura contemporània, amb propostes de qualitat i atentes a les necessitats de la societat, en els àmbits de

la fotografia, art, literatura, música, cinema, ciència, tendències contemporànies, etc.

La Fábrica disposa de dos espais: la PhotoGaleria, patrocinada per l'Obra Social de Caja Madrid i on s'exposen mensualment obres de fotògrafs espanyols, i La Fábrica, un espai de més de 400 m² (en dues plantes) ubicat molt a prop dels museus del Prado, Thyssen o Reina Sofía.

El festival s'organitza al voltant de la Secció oficial (sales i espais convidats, al voltant de l'Eix de La Castellana) i les galeries d'art incloses en el Festival Off. Per l'organització de PhotoEspaña, La Fábrica té el suport públic del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte d'Espanya, de l'Ajuntament de Madrid i de la Comunitat de Madrid, a més de diversos patrocinadors privats. És un festival amb una gran campanya de promoció (dues agències), i que ha aconseguit gran difusió.

Activitats

El nombre d'exposicions ha variat al llarg dels anys; el 1998 se'n van fer 72; el 1999, 89; el 2000, més de 80; el 2001, 66; el 2002, 61; i el 2003, 53.

De les 53 exposicions del 2003, 29 han estat del sector oficial i 24 del festival off, i han estat completades amb una oferta especialitzada d'activitats: tallers i classes magistrals, projeccions nocturnes, trobades professionals, accions al carrer i premis.

Temes de l'exposició

L'any d'inici del festival PhotoEspaña, el 1998, es va escollir com a tema central del festival "Las expediciones interiores", una reflexió introspectiva sobre l'entorn immediat dels fotògrafs. A partir d'aquell any i fins avui cada any la secció oficial s'ha organitzat al voltant d'un tema central.

L'any 1999, el títol "Sangre caliente" va vertebrar les exposicions. En una aposta per la passió en la fotografia com a alternativa a l'ordre intel·lectual, es reivindicava la fotografia com el millor mitjà per comunicar les emocions al públic.

El 2000, sota el títol "Fronteras", es va prestar atenció a l'origen territorial de les fotografies i a les potencials característiques diferencials de la cultura que les genera, i, també, als simbòlics territoris comuns que comparteixen.

El 2001, amb el títol "Desde el Sur", l'argument central va ser la redefinició i posada al dia del concepte de sud, amb una visió crítica de la identitat essencialista. Aquesta edició està emmarcada dins el tema genèric de la identitat, que recorrerà durant 3 anys el festival.

El 2002 el tema proposat va ser "Femeninos". El conjunt planteja una reflexió sobre el tema femení, el canvi del paper de la dona, els estereotips i la transformació dels modes de representació tradicionals.

L'any 2003 el títol ha estat "Nosotros identidad y alteridad", el qual fa referència a la indagació sobre el "jo", la relació amb l'altre i la identitat en relació amb les tecnologies i els avenços mèdics.

4. Encontros da Imagem de Braga (Portugal)

<http://eimagem.bragatel.pt>

Any de fundació: **1987**

Periodicitat: **anual**

Darrera edició: **16a, el 2002**

Patrocinadors privats (2002): Toyota, Peixoto Rodrigues i Shopping Bragaparque.

Organització

Entre les institucions públiques portugueses que recolzen l'organització d'aquest festival de fotografia, hi ha: el Ministeri de Cultura, el Centro Portugués de Fotografia, el Gobierno Civil de Braga i els ajuntaments de Braga, Guimarães i Famalicão. D'altra banda, també col·laboren en el festival l'Association Française d'Action Artistique i l'Ambaixada de França a Portugal, conjuntament amb l'Alliance Française.

Els Encontros da Imagem s'han desenvolupat en les successives edicions a les ciutats de Braga, Guimarães, Famalicão i Porto. Cada ciutat desenvolupa una temàtica específica. Mentre a Braga es mostra la fotografia contemporània al voltant d'un tema vertebrador, a Guimarães s'hi mostren les obres més vinculades al patrimoni històric de certs llocs amb rellevància arqueològica. A Famalicão, s'ha optat per desenvolupar la temàtica surrealista en motiu de la futura creació d'un museu dedicat al surrealisme, ja sigui el clàssic o el que mostren certes obres contemporànies.

Activitats

La setzena edició ha intentat consolidar el prestigi aconseguit, al mateix temps que s'han produït algunes activitats paral·leles per crear espais de reflexió sobre la fotografia contemporània.

A l'edició del 2002, els espais d'exposició, que en total han estat 17, s'han distribuït de la següent manera:

- Braga: 10 espais.
- Guimarães: 1 espai.
- Famalicão: 5 espais.
- Porto: 1 espai.

A més de les exposicions (el 2002 se n'han organitzat 22), hi ha una programació paral·lela, amb simposis, un cicle de cinema i vídeo sobre els temes de les exposicions i una lectura crítica d'informes a càrrec dels directors de museus, galeries i festivals de fotografia.

5. Le Mois de la Photo à Montréal (Québec)

<http://www.moisdelaphoto.com>

<http://www.voxphoto.com>

Any de fundació: **1989**

Periodicitat: **biennal** (al voltant del mes de setembre i octubre)

Darrera edició: **8a, el 2003**

Patrocinadors privats (2003): Contact Image, Brasseurs R.J., Cascades Ressources, Centre Canadien d'Architecture, Hôtel La tour Centre Ville, Imprimiere Payette & Simms, Laminatex, Les Encadrements Marcel Pelletier i Marché Bonsecours.

Organització

Le Mois de la Photo à Montréal, concentrat únicament en aquesta ciutat, és l'únic festival de fotografia que es fa a Canadà.

VOX Photographie Contemporaine és l'organisme que ha gestionat les primeres set edicions del festival de fotografia de Montréal. És un organisme sense finalitat de lucre creat el 1985 per un col·lectiu d'artistes, enfocat a la comunicació i a pràctiques multidisciplinàries de l'art. El 2002, el centre ha decidit convertir el Mois de la Photo en una organisme a part de VOX, per permetre als dos organismes concentrar-se en el desenvolupament de les respectives activitats.

Per altra banda, també el 1985 es crear l'Atelier VOX, lloc de creació i d'intercanvi pels seus membres. Des del 1987, l'organisme s'ha consagrat a la fotografia. El 1990 va fundar la Divisió informàtica, on s'hi conjuguen les novetats tecnològiques i la fotografia.

Per l'organització del Mois de la Photo de Montréal, VOX ha comptat amb la col·laboració de les següents institucions públiques: el Conseil des Arts du Canada i Patrimoine Canadien, el Conseil des Arts et des Lettres du Québec, Emploi-Québec, el Ministère des Affaires Municipales et de la Métropole du Québec, el Conseil des Arts de Montréal, el Service du Développement Culturel de Montréal, Tourisme Montréal, Consulat Général des États-Unis d'Amérique a Montréal, Consulat Général de France à Québec, Consulat Général du

Royaume des Pays-Bas à Montréal, Consulat Général de la République tchèque à Montréal, The British Council i Conseil des Arts du Maurier.

Activitats

El 2003 s'han fet 24 exposicions, en 15 espais d'exposició. Aquesta vegada, el festival s'ha organitzat per primera vegada al voltant d'un tema: "Now. Images in Present Time"/ "Maintenant. Images du temps présent" (Ara. Imatges del temps present). És a dir, es tracta el fotoperiodisme, la manera en què representem i veiem els esdeveniments actuals a través de les imatges. Aquest tema és encarat des de dues perspectives: davant de la fotografia més pròpia del reportatge periodístic dels mitjans de comunicació, es contraposa una manera diferent a l'habitual de mostrar la guerra: alguns artistes prefereixen mostrar imatges en què la violència és latent, per acabar amb la "fatiga compassiva", l'absència de resposta afectiva davant el patiment aliè.

6. Les Rencontres de la Photographie d'Arles (França)

<http://www.rencontres-arles.com>

Any de fundació: **1969**

Periodicitat: **anual** (al voltant del mes de juliol)

Darrera edició: **34a, el 2003**

Patrocinadors privats (2003): Dakota Group, FNAC, Caisse D'Epargne Provence-Alpes-Corse, ADAGP (Société des Auteurs dans les Arts Graphiques et Plastiques), DUPON, France Inter.

Organització

L'organització d'aquest festival corre a càrrec de Rencontres Internationales de la Photographie, una associació regida per la llei d'associacions de 1901.

Les Rencontres Internationales de la Photographie (RIP) no són creades per un organisme d'Estat sinó nascudes espontàniament de l'amistat, de les trobades, i a iniciativa de dos arlesians, Jean-Maurice Roquette i el fotògraf Lucien Clergue. Hi col·laboren les institucions públiques: el Ministeri de Cultura i Comunicació, a través de la Delegació d'arts plàstiques, el Departament d'Afers Internacionals, la Direcció Regional dels Afers Culturals Provença-Alps-Costa d'Atzur, la Regió Provença-Alps-Costa d'Atzur, el Consell General de Bouches del Roine, la ciutat d'Arles, Les années France/Chine 2003-2005, AFAA (Associació Francesa per l'Acció Artística) i Monum (Centre dels monuments nacionals).

El pressupost dels Rencontres ha augmentat amb els anys; el 1973 era de poc més de 6.000 euros; el 1980, 152.500; el 1986, més de 760.000 i a partir del 1987, 1.520.000.

Disposen de múltiples espais d'exposició; el 2002 n'hi havia 15 i el 2003, 23.

A Arles hi ha la seu de l'École Nationale de la Photographie, una escola d'art d'aprenentatge superior (que es pot cursar després d'haver fet 2 anys d'estudis universitaris en art) sota la supervisió del Ministeri francès de cultura i comunicació. L'escola va començar les seves classes al setembre de 1982 i actualment imparteix classes a 75 estudiants per any. Ofereix un programa de 3 anys d'estudis pràctics i teòrics sobre la fotografia. El seu principal objectiu és formar professionals capaços d'analitzar el món del seu voltant com també produir, dirigir, promoure i ensenyar la imatge.

Objectius

El principal objectiu és reunir els múltiples agents de la fotografia (conservadors, col·leccionistes, directors de festivals, publicistes, propietaris de galeries, crítics, directors artístics, editors, etc.).

Es dona una gran importància al fotògraf com a artista, i s'organitzen múltiples activitats pedagògiques.

Es defensen dos criteris: la transversalitat (hi ha la voluntat d'englobar tots els gèneres de la fotografia) i l'alliberament de les normes (per exemple en la mida de la fotografia).

El format original dels Rencontres d'Arles ha canviat amb els anys, i s'han produït múltiples reorientacions i ampliacions del festival.

Activitats

A més d'exposicions (el 2002 n'hi havia 29; 44 el 2003), s'organitzen també vetllades (durant vuit nits), conferències (12 el 2002 i 19 el 2003), tallers (13 el 2002 i 19 el 2003), projeccions i el premi Prix d'Arles (amb 7 premis de 10.000 euros cadascun).

5. Bibliografia i altres fonts

Llibre blanc del patrimoni fotogràfic de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1996.

Jornades Catalanes de Fotografia. Dossier. Sant Cugat del Vallès: E. R., 1981.

Primavera Fotogràfica a Barcelona 1982. Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 1982.

Primavera Fotogràfica a Catalunya 1984. Barcelona: Departament de Cultura, 1984.

Primavera Fotogràfica a Catalunya 1986. Barcelona: Departament de Cultura, 1986.

Primavera Fotogràfica 1988. Barcelona: Departament de Cultura, 1988.

Primavera Fotogràfica 1990. Barcelona: Departament de Cultura, 1990.

Primavera Fotogràfica 1992. Barcelona: Departament de Cultura, 1992.

Primavera Fotogràfica 1994. Barcelona: Departament de Cultura, 1994.

Primavera Fotogràfica 1996. Barcelona: Departament de Cultura, 1996.

Primavera Fotogràfica 1998. Barcelona: Departament de Cultura, 1998.

Primavera Fotogràfica 2000. Barcelona: Departament de Cultura, 2000.

Primavera Fotogràfica 2002. Barcelona: Departament de Cultura, 2002.